

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra správního práva a správní vědy

Vady správních rozhodnutí a způsoby náprav

Bakalářská práce

Defects in administrative decisions and methods of correction

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. JUDr. PhDr. Zdeněk FIALA Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Adam LINHART

Praha

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 20.8.2023

Adam LINHART

Anotace

Cílem této práce s názvem „Vady správních rozhodnutí a způsoby náprav“ je pojednat o správním rozhodnutí, jeho vadách a způsobu náprav. První kapitola je věnována právě správnímu rozhodnutí, jeho definici, základnímu dělení, formálním a obsahovým náležitostem a klíčovými vlastnostem. Druhá kapitola je pak zaměřená na konkrétní vady správního rozhodnutí, a to na formálně vadná rozhodnutí, věcně nesprávná, nezákonná a vyšší pozornost je věnována rozhodnutím nicotným. Poslední, a tedy třetí kapitola, postupně probírá způsoby náprav jednotlivých vadných rozhodnutí. Celá práce je postavena na učebnicích vysokoškolských pedagogů a odborných publikacích. Práce zároveň poukazuje na komplikované části v právní úpravě.

Klíčová slova

správní právo* správní řád * správní rozhodnutí * vady správních rozhodnutí * způsoby náprav vad správních rozhodnutí * nicotnost

Annotation

The aim of this thesis entitled "Defects of administrative decisions and methods of correction" is to discuss the administration of the decision, its defects and the method of correction. The first chapter is devoted to the administrative decision, its definition, basic division, formal and substantive requirements and key features. The second chapter then focuses on the specific defects of an administrative decision, namely formally defective decisions, factually incorrect decisions, unlawful decisions, and a higher focus on null and void decisions. The last, and therefore third, chapter discusses in turn the methods of correcting individual defective decisions. The whole work is based on textbooks of university teachers and professional publications. At the same time, the thesis points out the complicated parts in the legislation.

Keywords

administrative law * administrative procedure code * administrative decisions * defects of administrative decisions * methods of correcting defects of administrative decisions * nullity

Obsah

Úvod	6
1 Správní rozhodnutí	7
1.1 Pojem.....	7
1.2 Rozdíly mezi správním aktem a správním rozhodnutím.....	10
1.3 Náležitosti	11
1.3.1 Obsahové náležitosti správního rozhodnutí.....	11
1.3.1.1 Výroková část	12
1.3.1.2 Odůvodnění	12
1.3.1.3 Poučení účastníků	13
1.3.2 Formální náležitosti správního rozhodnutí.....	14
1.4 Vlastnosti	15
1.4.1 Platnost	15
1.4.2 Účinnost	16
1.4.3 Právní moc	16
1.4.4 Vykonatelnost.....	18
2 Vady správních rozhodnutí a jejich klasifikace	20
2.1 Definice vadného správního rozhodnutí.....	20
2.2 Dělení vad správních rozhodnutí	21
2.3 Formálně vadná rozhodnutí	22
2.4 Věcně nesprávná rozhodnutí	23
2.5 Nezákonné správní rozhodnutí	25
2.6 Nicotné správní rozhodnutí (nicotnost).....	27
2.6.1 Obecné vymezení a kontext nicotnosti	27
2.6.2 Definice nicotnosti z pohledu správního práva	28
2.6.3 Právní důsledky nicotnosti správního rozhodnutí	29

2.6.4	Důvody nicotnosti	31
3	Způsoby oprav vad správních rozhodnutí	35
3.1	Obecné vymezené opravných prostředků a jejich dělení	35
3.2	Oprava formálně vadných rozhodnutí	38
3.3	Oprava věcně nesprávných rozhodnutí (naříkatelných)	41
3.4	Oprava vad nezákonných	42
3.5	Oprava vad nicotných – řízení o prohlášení nicotnosti.....	44
	Závěr	46
	Seznam použité literatury	48

Úvod

Rozhodnutí a rozhodování. Pojmy, se kterými se dnes a denně setkává každý z nás v různých sférách svého života. Definování problému, shromažďování informací, jejich analýza a hodnocení, zvolení vhodné alternativy a implementace rozhodnutí. Tato činnost ovlivňuje nejen život jedince, který rozhodovací proces vykonává, ale i jeho okolí. Problém je, že není v silách člověka, aby zajistil správnost každého rozhodnutí. Tento fakt způsobuje stav, který lze nazvat vadné rozhodnutí. Rozsah těchto defektů je různý. Od malých přešlapů, které lze na konci dne zapomenout, až po chybná rozhodnutí, jejichž dosah je celoživotní. Co se ale stane, pokud se tato teze překloupí na takové druhy rozhodnutí, které mohou ovlivnit práva a povinnosti konkrétního jedince. Takovým typem může být například soudní rozhodnutí. Ale tento druh, ačkoli ve veřejném prostoru často exponovaný kvůli bulvárním kauzám, se v běžném životě příliš často nevyskytuje. Úplným opakem je však správní rozhodnutí. Tento druh činnosti veřejné správy je téměř všude. Udělení pokuty za překročení rychlosti, rozhodnutí o přijetí na vysokou školu či stavební povolení. Právě tato hojná přítomnost v běžném životě způsobuje, že vzniklé vady mohou mít dalekosáhlé následky. A to je jeden z důvodů, proč jsem si toto téma vybral. Zajímalo mě, jak vady správních rozhodnutí vznikají, jakou mají podobu a jak se dají napravit. Když jsem prohledával internet, nenarazil jsem na mnoho kvalifikačních prací s totožným zaměřením. Vždy se jednalo o správní rozhodnutí jako takové či nicotnost. Ale přímo na vady rozhodnutí bylo zaměřeno jen velmi málo autorů. I toto mě utvrdilo v přesvědčení, že se jedná o téma, které se neztratí. První kapitola se zabývá správním rozhodnutím jako takovým, jeho náležitostmi a vlastnostmi. Druhá kapitola pojednává o dělení vad správního rozhodnutí a způsobu jejich vzniku. A konečně kapitola třetí a poslední rozebírá způsob nápravy jednotlivých vad. Mojí snahou bylo sestavit text, který za pomoci judikátů a odborné literatury dokáže poskytnout základní orientaci v problematice vad správních rozhodnutí, jejich vzniku a způsobu náprav, ale zároveň dokáže částečně odhalit dílčí nedostatky právní úpravy.

1 Správní rozhodnutí

Než se pustím do hlavní části mé práce, považuji za velmi klíčové popsat institut, bez jehož definování nelze efektivně a přehledně tento text sestavit. Jedná se o správní rozhodnutí, ve kterém budu později hledat a třídit jednotlivé vady. Domnívám se, že je nedostačující pouze tento pojem popsat v jednom odstavci, ale je zapotřebí nastínit jeho nejdůležitější části a strukturu. Nepovažuji však za nezbytné obsáhle definovat pojmy příbuzné jako je správní řízení či správní akt a zatěžkávat tím tak obsah celé práce. Předpokládám, že vystačím pouze s jejich zmínkou v jednotlivých částech mé práce či případným stručným vymezením v rámci konkrétních kapitol.

1.1 Pojem

Nyní již k samotnému pojmu. Ačkoli zákon správní rozhodnutí jako takové definuje, nejdříve bych se rád podíval na pohled a vymezení různých autorů, jelikož samotné správní rozhodnutí lze definovat mnoha způsoby. Například doc. Skulová uvádí: *„Pod pojmem správní rozhodnutí obvykle rozumíme individuální veřejně mocenský, jednostranný právní akt vydaný vykonavatelem veřejné správy na základě zákona ve správním řízení.“*¹ O něco stručnější definici lze nalézt u doc. Frumarové, která uvádí: *„Jde o jednostranný, vrchnostenský akt aplikace práva.“*² A jako poslední uvedu definici z roku 1972 prof. Máši, který píše: *„Správní rozhodnutí představuje jednostrannou činnost správního orgánu, který se dotýká konkrétního individuálního případu a jímž se zakládají, mění nebo ruší právní vztahy, případně, jímž se autoritativně zjišťuje existence nebo neexistence určitých právních vztahů.“*³ Ačkoli se výše uvedené definice různí v kompozici a pohledu na daný pojem, lze sestavit několik charakteristických znaků, které správní rozhodnutí musí splnit. Tyto znaky jsou potom důležité nejen pro samotný správní orgán, který je může využít ke správnému zařazení svojí činnosti do patřičných právních mezí a norem, ale slouží i adresátům k pochopení, jaká správní činnost

¹ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 190.

² FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 15.

³ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 54. Převzato z: MÁŠA, Miloslav. K otázce tzv. nicotných správních aktů. *Správní právo*. 1972, č. 3, str. 138.

je vůči nim mířena, jelikož ne vždy musí nést správné označení (materiální pojetí).⁴

Nyní tedy k samotným znakům:

- A. Zákonnost – Tento znak je samozřejmě shodný i s jinými druhy činnosti veřejné správy. Veřejná moc je převážně chápána jako služba všem občanům, a je jí proto možno využívat pouze v zákonem stanovených situacích. I proto správní rozhodnutí podléhá této „zásadě“. Správní rozhodnutí nemůže nikdy být vydáno bez zákonného zmocnění a příslušné právní normy. Porušení pravidla zákonnosti vede k velmi vážným vadám správních rozhodnutí.⁵
- B. Výsledek správního řízení – Jedná se o velmi důležitý znak, který tvoří jakýsi předěl mezi správním rozhodnutím a zbytkem správní činnosti (např. faktické pokyny). Další odlišnosti jsou často velice málo patrné, proto je tento aspekt správního rozhodnutí tak klíčový.⁶
- C. Konkrétnost a individuálnost – Velmi důležitý atribut, který odlišuje správní rozhodnutí od dalších typů správní činnosti (veřejnoprávní smlouvy atd.) Jedná se tedy o přesné vymezení předmětu rozhodnutí a jmenovité vytyčení adresátů.⁷
- D. Autoritativní činnost – Tento znak mluví o mocenském/autoritativním postavení správního orgánu. Hlavní význam autoritativnosti správní činnosti leží v nezávislosti výsledku na vůli jednotlivých osob. Ačkoli samotné správní řízení mohou konkrétní jedinci různě ovlivnit, výsledek není vázán na jejich vůli a je pro ně závazný.⁸

Nyní je již jasné, jaké atributy musí správní rozhodnutí obsahovat a že je možné je dělit do jednotlivých skupin. Před dalším zkoumáním správního rozhodnutí je

⁴ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.8.2002. IV. ÚS 233/02

⁵ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 192.

⁶ VEDRAL, Josef. K pojetí rozhodnutí správního orgánu ve správním řádu a soudním řádu správním. *Správní právo* [online]. 2012, roč. XLV, č. 1-2 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/k-pojeti-rozhodnuti-spravniho-organu-ve-spravnim-radu-a-soudnim-radu-spravnim.aspx>, str. 4.

⁷ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 326.

⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 264.

ale potřeba upozornit na velkou překážku, kterou zákonodárci vytvořili komukoli, kdo prvně čte správní řád. Původní koncept „nového“ správního řádu totiž pracoval s pojmem správní akt jako vše zastřešující pojem, který by dále obsáhl institut rozhodnutí (ve věci samé) a usnesení (označení pro procesní rozhodnutí). Od tohoto, za mě logického postupu, bylo ale upuštěno, a proto v dnešním správním řádu funguje rozhodnutí – § 67 – jako společný pojem pro rozhodnutí ve věci samé (meritorní) a procesní (usnesení).⁹ Ani tato už tak skoro nepostřehnutelná odlišnost není ale plně respektována, a tak je pro laika velmi obtížné se v takovém prostředí vyznat. Proto mi přijde velmi žádoucí, aby příští revize správního řádu, ačkoli se tak asi nestane, opět vyzdvihla tento nedostatek a zaměřila se na jeho odstranění v nejbližší možné době – ideálně v podobě původně zamýšlené formy. Nyní již k samotnému dělení správních rozhodnutí, kam je potřeba zahrnout i výše zmíněnou nepříjemnost. Různí autoři využívají odlišné dělení, já bych zde představil systém doc. Frumarové, který mi vzhledem ke zmatečnému označení rozhodnutí ve správním řádu přišel nejvíce srozumitelný a který ustanovuje tři dvojice pojmů:

- A. Konstitutivní a deklaratorní – Toto dělení vychází z obsahu samotného rozhodnutí a rozlišuje rozhodnutí konstitutivní, které zakládá, mění nebo ruší práva a vždy působí do budoucnosti od své pravomocnosti (*pro futuro, ex nunc*) a deklaratorní, jehož působení je směřováno do minulosti a které se vyjadřuje k faktu, jestli určité právní poměry existovaly či nikoli (*pro praeteterito, ex tunc*).¹⁰
- B. Meritorní a nemeritorní – Jedná se o rozlišení, které bylo v podstatě zamýšleno v původním návrhu správního řádu. Je založené na odlišnosti rozhodnutí meritorního – tedy rozhodnutí, které rozhoduje o právech a povinnostech a upravuje předmět řízení – a rozhodnutí nemeritorního, jež nenaplnuje účel samotného řízení, ale pouze napomáhá jeho hladkému

⁹ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4, str. 357.

¹⁰ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 331.

průběhu a rozhoduje o procesních okolnostech, které se mohou objevit až v průběhu řízení.

- C. Rozhodnutí *stricto sensu* a usnesení – Tento způsob dělení byl již ve zkratce zmíněn v předchozí části a lze zde najít podobnost s dělením na meritorní/nemeritorní rozhodnutí. Pojetí *stricto sensu* – v užším smyslu – je většinou rozhodnutí ve věci a usnesení pak upravuje procesní otázky. Ačkoli je zde velká podobnost, je stále nutné rozlišit procesní rozhodnutí a usnesení, jelikož se jedná o různé způsoby pohledu na věc. Tyto odlišnosti se bohužel velmi často stírají, a tak jediný zaručený rozdíl je, že usnesení se vždy použije pouze v případech stanovených zákonem.¹¹

1.2 Rozdíly mezi správním aktem a správním rozhodnutím

Ačkoli jsem na začátku své práce uvedl, že správní akt nebude zdlouhavě definovat, přijde mi vhodné ho v této podkapitole použít jako pojem rozdílný oproti správnímu rozhodnutí a ukázat tak na jejich odlišnosti které se často v některých zdrojích stírají. Pokud se podívám do odborných publikací, tak například prof. Hendrych ve svém slovníku o správním aktu uvádí toto: *V českém právním řádu není legálně vymezen, na rozdíl od rozhodnutí jako nejmóraznějši formy správního aktu.*¹² Jedná se asi o nejjednoznamenějši rozdíl v tomto vztahu. Zákonodárci se již delší dobu snaží o zakotvení pojmu správního aktu do právní úpravy, do dnešního dne se však tak nestalo. Na rozdíl například od německého správního práva, kde je správní akt pěvně zakotven v legislativě. Nadále tedy tento pojem v rámci tuzemské právní úpravy zůstává na úrovni správní nauky a judikatury.¹³ Obecně lze tedy říct, že správní akt je pojmem abstraktním a správní rozhodnutí disponuje přesným zakotvením v české legislativě. Správní akt je obecnějšim pojmem a jeho konkrétní podoba může představovat správní rozhodnutí.

¹¹ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 269.

¹² HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Právnícký slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1, str. 1065.

¹³ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 44.

1.3 Náležitosti

Nyní bych se chtěl zaměřit na náležitosti samotného rozhodnutí. Jsou to jednotlivé body, které musí každé rozhodnutí vzešlé ze správního řízení splňovat. Jsou především uvedeny ve správní řádu jakožto jediné obecné a kodifikované úpravě. Některé náležitosti jsou dále upravovány ve zvláštních právních úpravách. V takovémto případě se použije zásada *lex specialis derogat generalis*, což znamená, že se přednostně použije úprava speciální a teprve k ní lze subsidiárně použít úpravu obecnou – v tomto případě správní řád.¹⁴

Považuji za nutné správně popsat a rozdělit jednotlivé náležitosti, které má správní rozhodnutí splňovat. Právě porušení některého z níže definovaných bodů může – za určitých okolností – způsobit stav, kdy je dané rozhodnutí vadné a v nejzávažnějších případech i nicotné.¹⁵ Pokud se podíváme na kategorizaci těchto náležitostí, je zde vícero pohledů. Správní řád nám tyto náležitosti jasně uvádí a definuje ve dvou paragrafech - § 68, který pojednává o náležitostech obsahových a § 69, jenž popisuje formální náležitosti. Jiní autoři, nad rámec správního řádu, definují náležitosti kompetenční a procedurální. V tomto případě se dá spíše mluvit o závěrech správně právní nauky, jelikož tyto aspekty by měla zahrnovat každá správní činnost, nejen samotné rozhodnutí.¹⁶ Z toho důvodu bych se v této práci zaměřil pouze na dvojí dělení zakotvené ve správním řádu.

1.3.1 Obsahové náležitosti správního rozhodnutí

Jak jsem již výše uvedl, obsahové náležitosti jsou zakotveny přímo v právní úpravě – správním řádu – a patří jim § 68. V jeho prvním odstavci je vymezena struktura, která definuje, jaké části správní rozhodnutí musí obsahovat – výroková část, odůvodnění, poučení účastníků.

¹⁴ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Právní slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1, str. 377.

¹⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 16.

¹⁶ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 65.

1.3.1.1 Výroková část

Středobodem celého správního rozhodnutí je výroková část. Zde je potřeba poukázat na odlišnost mezi výrokovou částí a výrokem. Výroková část, jakožto obligatorní součást správního rozhodnutí, může sama obsahovat jeden či vícero výroků. Proto je potřeba tyto dva termíny nezaměňovat a dbát na jejich odlišnosti.¹⁷ Tedy výrok neboli enunciát nese výraz vrchnostenské vůle správního orgánu, a právě tato část upravuje právní vztahy jednotlivých osob v dané věci. Výrok samotný umožňuje nabytí různých vlastností správního rozhodnutí jako jsou právní moc a vykonatelnost. Je také důležité říct, že je to právě výrok, proti kterému se mohou použít opravné prostředky.¹⁸

1.3.1.2 Odůvodnění

Tato, nikoli obligatorní, část správního rozhodnutí je neméně důležitá. Její hlavní funkce je *„přesvědčit účastníky o správnosti rozhodnutí, zajistit ztotožnění se účastníků s obsahem rozhodnutí, nebo alespoň jeho prosté respektování“*.¹⁹ Odůvodnění má tedy především praktický dopad, pomáhá účastníkům v orientaci v jinak třeba neznámém formátu správního rozhodnutí. Proto je velmi žádoucí, aby samotný text odůvodnění byl konstruován na bázi srozumitelnosti a přesvědčivosti. Pokud se tak nestane, hrozí, že dané správní rozhodnutí bude označené za nesrozumitelné. V dnešní době tyto nároky na odůvodnění zakotvují především různé judikáty např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.09.2003.²⁰ Je ale potřeba dodat, že snaha českého správního práva držet odůvodnění v co nejvíce srozumitelné rovině trvá už několik desetiletí – příkladem může být toto vládní nařízení z padesátých let: *„odůvodnění musí být přesvědčivé, aby z něho byla patrna správnost rozhodnutí a aby upevňovalo důvěru pracujících v lidově demokratický státní aparát a vychovávalo je k dobrovolnému a ukázněnému plnění jejich povinností“*.²¹ Kromě již zmíněných nároků udává zákon, přesněji § 68 odst. 3 správního řádu, co správné odůvodnění

¹⁷ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 339.

¹⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 271.

¹⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 225.

²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. září 2003, č. j. 7 A 547/2002–24

²¹ § 25 odst. 2 vládního nařízení č. 20/1955, o řízení ve věcech správních (správní řád)

musí obsahovat: „V odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.²² Lze tedy usoudit, že správní orgán je postaven před nelehký úkol, kdy musí sestavit odůvodnění tak, aby mu porozuměli i účastníci, kteří nejsou odborníci v právním odvětví, zároveň však musí na základě právních úprav vysvětlit své důvody pro rozhodnutí, vyjádřit se k jednotlivým podnětům účastníků a dodržovat srozumitelnost, jejíž absence může vyústit až v nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí. Klást tak vysoké nároky na správní orgán, případně na jednotlivé úřední osoby, mi přijde až příliš neúměrné vzhledem k množství práce, finančnímu ohodnocení a v některých případech i menší odbornosti v rámci určitých správních orgánů. Proto se mi zdá velmi rozumné, že zákon ponechal možnost odůvodnění vypustit, pokud správní orgán prvního stupně vyhoví všem účastníkům řízení v plném rozsahu.²³ Z tohoto paragrafu lze dobře vyvodit další velmi důležitý smysl odůvodnění – vysvětlit účastníkovi, na co může směřovat jeho případné odvolání. Pokud však správní orgán účastníkům vyhověl a není zde tedy důvod pro odvolání, z velké části pozbývá svůj smysl i odůvodnění.²⁴

1.3.1.3 Poučení účastníků

Poslední zákonem stanovená část správního rozhodnutí je poučení účastníků – přesněji poučení účastníků o řádném opravném prostředku. Tento prvek je přímou aplikací poučovací povinnosti, kterou zakotvuje správní řád – § 4 odst. 2.²⁵ Z této povinnosti lze vyvodit hlavní funkci poučení – informovat účastníky řízení, jestli je možné podat řádný opravný prostředek proti danému rozhodnutí či nikoli. Nelze opomenout, že zde se opět jedná o obligatorní součást správního rozhodnutí, tudíž nemůže být v žádném případě vynechána. Ani v situacích, při kterých

²² Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

²³ § 68 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

²⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 225.

²⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

správní orgán prvního stupně vyhoví všem účastníkům v plném rozsahu.²⁶ Kromě této podmínky jsou samozřejmě i další zákonem stanovené náležitosti, které musí poučení obsahovat. Jedná se především o lhůty, informace o správním orgánu, který odvolání přijímá a který o něm bude rozhodovat. Jak je vidět výše, poučení se týká pouze řádných opravných prostředků. V této věci se lze opřít o judikáty, např. rozsudek vrchního soudu v Praze ze dne 2. dubna 1997, který jasně říká: „*Poučovací povinnost správního orgánu, který vede řízení podle správního řádu, zahrnuje pouze poučení účastníka o tzv. řádných opravných prostředcích, ..., a netýká se dalších procesních prostředků, jimiž lze v konkrétní právní věci případně vydané rozhodnutí změnit nebo zrušit.*“²⁷ Pokud se však správní orgán rozhodne přidat informace i o jiném opravném prostředku než o odvolání, jistě to není na škodu. Avšak i tato část pak musí být vyhotovena správně a bezchybně. Toto ostatně platí o jakékoli informaci, která je uvedena v poučení nad povinný rámec daný zákonem.²⁸

1.3.2 Formální náležitosti správního rozhodnutí

Kromě obsahových náležitostí musí každé řádné správní rozhodnutí splňovat i formální náležitosti. Stejně jako obsahové, i tento druh náležitostí je zakotven ve správním řádu - § 69. Jakou u většiny institutů správního práva i zde správní řád poskytuje pouze obecný rámec, který může být dále rozšiřován zvláštními úpravami. I tyto požadavky kladené na správní rozhodnutí mají svůj smysl a význam – jde především o vytvoření jednotného postupu tvorby rozhodnutí, který zajistí důvěru adresátů a podporuje věrohodnost správního orgánu, který touto činností projevil svoji vůli.²⁹ Pokud by zde žádný takový rámec nebyl a správní rozhodnutí by vždy mělo rozličnou formu odvíjející se od konkrétního případu či úřední osoby, bylo by velmi těžké se v takových dokumentech orientovat jak pro laickou, tak i odbornou veřejnost. Nyní již tedy k samotným prvkům formálních náležitostí.

²⁶ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 221.

²⁷ Rozsudek vrchního soudu v Praze ze dne 2. dubna 1997, sp. zn. 5 A 103/1996

²⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 276.

²⁹ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 353.

Jde tedy o:

- označení slovem rozhodnutí nebo jiné označení stanovené zákonem,
- označení správního orgánu,
- číslo jednací,
- datum vyhotovení,
- otisk úředního razítka,
- jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo úřední osoby a její podpis.³⁰

Je důležité poznamenat, že tyto body platí v případě, kdy se jedná o písemně vyhotovené rozhodnutí, které se využívá v zásadě vždy, pokud jinak nestanoví zákon – např. když se účastník vzdá práva na písemné vyhotovení rozhodnutí.³¹ Z mého pohledu se jedná o velmi dobrý institut, který sníží počet zbytečných administrativních kroků a zmírní zátěž poštovní služby.

1.4 Vlastnosti

V této kapitole bych se rád zaměřil na poslední velkou oblast správních rozhodnutí, a to na jejich vlastnosti. Takto nazýváme několik atributů, které má každé ne nulitní správní rozhodnutí. Jedná se o platnost, právní moc, účinnost a vykonatelnost. Na tyto čtyři vlastnosti je možno pohlížet jako na pozitivní, jelikož přímo osvědčují existenci samotného rozhodnutí. Naopak výše zmíněná nulita neboli nicotnost implikuje neexistenci rozhodnutí, takže jej vymezuje negativně.³² A nyní bych samotné vlastnosti probral jednotlivě.

1.4.1 Platnost

Jako první bych rád rozebral platnost správního rozhodnutí. Většina autorů tento pojem považuje za jakousi kvazi-vlastnost. Je to tím, že správní řád platnost jako takovou nezná. Jediná zmínka se vyskytuje v části o novém rozhodnutí - §101 písm. c), kde je použita spolu s účinností ve vztahu synonymie. Ve větší četnosti s pojmem platnosti správního rozhodnutí pak pracují zvláštní úpravy jako stavební

³⁰ § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

³¹ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 270.

³² POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 73.

zákon nebo zákon o pobytu cizinců na území České republiky.³³ Obecně lze ale říci, že platnost správního rozhodnutí definuje moment, kdy správní orgán projevil svoji vůli navenek vůči adresátům, a je tak tímto projevem sám vázán.³⁴ Dříve bylo nabytí platnosti spojeno s vydáním správního rozhodnutím, avšak tento termín je dnes definován ve správním řádu samostatně - § 71. Hlavním bodem platnosti je to, že podmiňuje existenci dalších vlastností. Pokud rozhodnutí není platné, nemůže být účinné, pravomocné či snad vykonatelné.

1.4.2 Účinnost

Pokud správní rozhodnutí vyvolává zamýšlené právní důsledky navenek, je možné ho označit za účinné.³⁵ V praxi je potřeba rozlišovat účinnost u konstitutivních a deklaratorních rozhodnutí. Účinnost u konstitutivních znamená, že je nutno plnit povinnost nebo vykonávat přiznané právo. U deklaratorních lze za účinnost označit okamžik, kdy byly právní poměry potvrzeny a působí navenek.³⁶ Jak již bylo zmíněno výše, podmínka účinnosti je platnost správního rozhodnutí. Pokud tedy rozhodnutí splňuje všechny zákonně dané podmínky, bylo řádně oznámeno a je způsobilé vykonávat zamýšlené právní účinky, tak o takovém rozhodnutí je možno prohlásit, že je platné a účinné. Tyto dvě vlastnosti vznikají nehledě na to, jestli je obsah daného správního rozhodnutí v souladu s právní úpravou či nikoli.³⁷ Tato otázka je řešena až z pohledu právní moci rozhodnutí. Zde je potřeba uvést, že právní moc a účinnost jsou velmi úzce spojeny a momenty vzniku těchto vlastností se často překrývají a vzájemně podmiňují.

1.4.3 Právní moc

Další a velmi důležitá vlastnost rozhodnutí je právní moc. Obecně lze říci že se jedná o takový stav, kdy správní rozhodnutí nemůže žádný z adresátů napadnout

³³ FRUMAROVÁ, Kateřina et. al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 283.

³⁴ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 238.

³⁵ Tamtéž, str. 241.

³⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0, str. 213.

³⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 285.

řádnými opravnými prostředky.³⁸ Definici poskytuje i správní řád, který přesně mluví o okamžiku, kdy se správní rozhodnutí stává pravomocným: „*Nestanoví-li tento zákon jinak, je v právní moc rozhodnutí, které bylo oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání.*“³⁹ Aby bylo možné jakýkoli správní akt označit za pravomocný, musí být splněny dvě hlavní podmínky. Za prvé je nutné, aby správní rozhodnutí bylo oznámeno zákonem stanoveným způsobem, a to všem známým účastníkům. Za druhé je nutné, aby uplynula lhůta na řádný opravný prostředek, účastník se jej vzdal či využil institut zpětvzetí.⁴⁰ To samozřejmě platí v případě, kdy lze proti danému rozhodnutí řádné opravné prostředky použít. Pro tento typ právní moci se používá označení právní moc formální. Jak tedy vyplývá z výše uvedeného, správní rozhodnutí je z hlediska řádných opravných prostředků konečné a nelze jej nijak měnit. Lze se setkat i s termínem nenaříkatelnosti správního rozhodnutí.⁴¹ Druhým typem, vedle formální právní moci, je právní moc materiální. Toto pojetí vyjadřuje závaznost rozhodnutí pro daný okruh subjektů a jeho faktickou nezrušitelnost a neměnitelnost. Vytvoří se takzvaná překážka *rei iudicatae* – zábrana znovu projednávat tutéž věc se stejnými účastníky.⁴² Samozřejmě i tento stav může být prolomen zákonným způsobem, především za použití mimořádných opravných a dozorčích prostředků.⁴³ Proto někteří autoři přidávají další dělení právní moci, které by toto možné prolomení obsáhlo. Například prof. Sládeček hovoří o stavu, kdy byly vyčerpány opravdu veškeré pokusy o prolomení právní moci a správní rozhodnutí je tak definitivní. Takový okamžik nazývá absolutní právní mocí, proti které staví relativní právní moc, jež je stále prolomitelná.⁴⁴

³⁸ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 74.

³⁹ § 73 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

⁴⁰ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 239.

⁴¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9, str. 169.

⁴² KOPECKÝ, Martin. Význam materiální právní moci a *rei iudicatae* v právu správním. *Právník* [online]. 2016, roč. 155, č. 10, s. 843-862 [cit. 2023-07-15]. ISSN 0324-7007. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2016/10/04.Kopeck%C3%BD_10_2016.pdf

⁴³ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4, str. 410.

⁴⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8, str. 124.

1.4.4 Vykonatelnost

Poslední vlastností správního rozhodnutí je jeho vykonatelnost. Spolu s právní mocí se jedná o vlastnosti přímo zakotvené ve správním řádu. Jde o „*možnost vykonávat práva, která z něj vyplývají, či nutnost realizovat povinnosti, které ukládá*“.⁴⁵ Toto je ovšem poměrně obsáhlá definice, a proto teorie pracuje s dualistickým dělením – ostatně jako ve velké části správního práva procesního – a to na vykonatelnost v užším a širším pojetí. Vykonatelnost v širším pojetí je schopnost správního rozhodnutí vyvolat již dříve předvídaný a zamýšlený efekt - např. zahájení stavby z důvodu udělení povolení. Tento druh vykonatelnosti je nedílnou součástí každého rozhodnutí. Oproti tomu z pohledu užšího pojetí se jedná spíše o exekuční vykonatelnost neboli proveditelnost. Jde o variantu, kdy se zamýšlený efekt správního orgánu vymáhá právní cestou – exekucí.⁴⁶ Takovýto atribut ale nemohou mít všechna správní rozhodnutí, o čemž vypovídá rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2012: „...*Od rozhodnutí, která jsou vykonatelná, je třeba odlišovat rozhodnutí, která vyvolávají jiné právní účinky...tato rozhodnutí atributem vykonatelnosti pojmově nedisponují.*“⁴⁷ Jiné právní účinky se vyskytují u deklaratorních správních rozhodnutí a jsou jakousi odnoží vykonatelnosti. Jak již bylo zmíněno, vykonatelnost úzce souvisí s právní mocí a v drtivé většině případů nastávají tyto vlastnosti ve stejný moment. Pouze zákon může stanovit případy, kdy je vykonatelnost nezávislá na právní moci – takzvaná předběžná vykonatelnost.⁴⁸ Typickým příkladem je usnesení o vykázání osoby z místa konání úkonu.

Na konci celé kapitoly správního rozhodnutí bych rád řekl, že nebylo mým cílem rozebrat veškeré podrobné informace tohoto institutu. Snažil jsem se sestavit základní pojmový aparát opřený o judikáty a odbornou literaturu, který mi dovolí

⁴⁵ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 400.

⁴⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8, str. 125.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2012, č.j. 4 Ads 176/ 2011–129

⁴⁸ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0, str. 213.

se v hlavní části mé práce již tolik nevěnovat soustavným definování základních konceptů, ale umožní mi pracovat s instituty, které byly právě v této kapitole vysvětleny.

2 Vady správních rozhodnutí a jejich klasifikace

A nyní bych již rád otevřel hlavní téma mojí bakalářské práce – vady správního rozhodnutí. V předchozích kapitolách jsem uváděl, jaké náležitosti a jiné zákonem dané nároky musí správní rozhodnutí splnit. V případě, že vše splňuje, lze takové rozhodnutí označit za bezvadné. To je samozřejmě ideální stav. Je ale potřeba pamatovat, že samotné rozhodnutí vydává správní orgán prostřednictvím úředních osob, které – jak jsem zmínil výše – nemají často právnické vzdělání, musí používat náročné právní normy a pracují pod časovým stresem z velkého objemu „procesů“ k vyřízení. Je pak velmi časté, že se projeví lidský faktor a vznikne vada v rámci správního rozhodnutí. Že se tak stává v nemalé míře lze například vyvodit z hodnotící zprávy k výsledkům kontrol výkonů přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hl. m. Prahy za období 2020-2022 – například: *„Nedostatky v aplikaci správního řádu byly zjištěny v proměnlivé četnosti, přičemž mezi ty zásadní patřila pochybení zejména při dodržování základních zásad činnosti správních orgánů (§ 2–4 a § 6 správního řádu), náležitostí vedení spisu, posouzení kompletnosti žádosti (§ 45), nedostatky ve výroku rozhodnutí a jeho odůvodnění.“*⁴⁹ Správní řád ale s jistou chybovostí počítá, a proto zákonodárce zakotvil možnost vadná rozhodnutí změnit nebo dokonce zrušit za pomoci řádných a mimořádných opravných prostředků – více v dalších kapitolách.

2.1 Definice vadného správního rozhodnutí

Aby bylo možné rozpoznat a rozdělit samotné vady, je potřeba vědět, kdy lze dané rozhodnutí označit za vadné. Ve zkratce lze říci, že se jedná o situaci, kdy konkrétní rozhodnutí nespĺňuje všechny náležitosti předepsané zákonem. Například prof. J. Hoetzel uvádí: *„Vadným aktem byl by ten, jenž nevyhovuje všem podmínkám, kterých zákon k jeho korektnosti vyžaduje. Zákon nepřikládá však těmto podmínkám stejnou váhu, takže nastávají různé způsoby nedokonalosti*

⁴⁹ Hodnotící zpráva k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hl. m. Prahy za období 2020-2022. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-08-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnotici-zprava-k-vysledkum-kontrol-vykonu-prenesene-a-samostatne-pusobnosti-sverene-organum-obci-kraju-a-hl-m-prahy-za-obdobi-2020-2022.aspx>

*aktu.*⁵⁰ Zde je nutné poznamenat, že ačkoli se daný akt (rozhodnutí) může zprvu jevit jako jasně vadný, stále se považuje za bezvadný a vyvolává předem dané účinky, dokud není uplatněn zákonem stanovený postup, který potvrdí opak. Tento institut se nazývá presumpce správnosti a vytváří dočasnou rovnost mezi akty vadnými a bezvadnými. Toto platí u všech druhů správních aktů až na jedinou výjimku – nulitní (nicotný) akt.⁵¹

2.2 Dělení vad správních rozhodnutí

Jak je z výše zmínění definice prof. J. Hoetzela patrné, samotné vady netvoří homogenní skupinu, která by měla stejný dopad na „vadnost“ rozhodnutí a na způsob nápravy. Dělí se do různých kategorií, které ukazují, jak moc je daná vada závažná. Ačkoli někteří autoři tvrdí, např. JUDr. Potěšil, že se obecný pohled na pojmenování vad správních rozhodnutí různí, já se s takovou diferenciací neseťkal a téměř všechny odborné publikace, ze kterých jsem čerpal, se shodují na základním čtyř stupňovém dělení: formálně vadná rozhodnutí, věcně nesprávná rozhodnutí, rozhodnutí nezákonná a rozhodnutí nicotná. Toto členění lze také nalézt v soudních rozhodnutích a judikátech.⁵² Další možnost rozdělení uvádí např. JUDr. Raichl, který hovoří o vadách skutkových, právních a procesních. Toto dělení nám však mnoho o závažnosti vady neprozradí a jednotlivé druhy se vzájemně prolínají. Jedná se spíše o konstrukt správní teorie, který se v praxi příliš nevyužije.⁵³

⁵⁰ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 96. Převzato z: HOETZEL, J. *Akt správní. Slovník veřejného práva československého*. Svazek I. reprint původního vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2000. Str. 52.

⁵¹ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, str. 147-148.

⁵² Rozsudek NSS ze dne 17. ledna 2013, č.j. 7 Afs 83/2012–32

Rozsudek NSS ze dne 14. dubna 2016, č.j. 9 As 242/2015–55

Rozsudek NSS ze dne 4. srpna 2016, č.j. 2 As 39/2016–51

Rozsudek NSS ze dne 13. května 2008, č.j. 8 Afs 78/2006–74

⁵³ RAJCHL, Jiří (ed.) a kolektiv. *Správní řád: 10 let v akci*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-87975-57-2, str. 154.

2.3 Formálně vadná rozhodnutí

Abychom mohli dané správní rozhodnutí označit za formálně vadné, je nezbytné, aby se v něm vyskytovala takzvaná zřejmá nesprávnost. Prof. Průcha definuje tento jev jako: „*evidentní písařské pochybení při vyhotovování rozhodnutí, a každá taková nesprávnost by měla být doložitelná porovnáním daného údaje, slova či slovního spojení s jejich správným užitím v podkladech pro vydání daného rozhodnutí v obsahu souvisejícího spisu.*“⁵⁴ Z tohoto vyplývá, že se skutečně musí jednat o chyby naprosto jasné, nejčastěji překlepy. Starý správní řád – zákon o správním řízení č. 71/1967 Sb. – výslovně hovořil o chybách v psaní a počtech. Snaha co nejlépe definovat formální vady ale sahá mnohem dále než k předešlému správnímu řádu. Již prvorepublikový Nejvyšší správní soud tyto chyby považuje za nejméně závažná pochybení, která vzešla z nedopatření a poklesků při sestavování rozhodnutí.⁵⁵ Zda se jedná o zřejmou nesprávnost či nikoli lze také dobře vidět například v nález Ústavního soudu ze dne 11. března 2003.⁵⁶ V tomto nálezu se mluví o specifickém případě, kdy Celní ředitelství v Plzni vydalo prvotní rozhodnutí zmiňující stěžovatele, který jednal jménem a ve prospěch zastoupené osoby. Celní ředitelství však později vydalo opravné usnesení, kde se formulace změnila na stěžovatele jednajícího vlastním jménem. V tomto případě se naprosto jasně o žádný překlep či chybu v součtech nejedná a nemůže se tedy mluvit o zřejmé nesprávnosti. Výše zmíněné usnesení měnilo obsah prvotního rozhodnutí, jelikož skutečnost, jestli stěžovatel jedná jménem vlastním či zastoupené osoby je pro toto rozhodnutí zásadní, a taková změna jistě není možná. Je tedy velmi důležité rozlišit, zda se jedná o formální či mnohem závažnější vadu, především pro následný způsob nápravy. Jakým způsobem se nakládá se zřejmou nesprávností ve správním rozhodnutí budu podrobněji rozebírat v další kapitole.

⁵⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 237.

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn.: 13502/36, Boh. A 12462/1936

⁵⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 11. března 2003 sp. zn. II. ÚS 237/02

2.4 Věcně nesprávná rozhodnutí

Jako další bych rád probral věcně nesprávná rozhodnutí. Některé starší zdroje, převážně prvorepublikové, tuto skupinu označují jako akty (vady) naříkatelné.⁵⁷ Tento název ale někteří autoři používají dodnes.⁵⁸ Výstižnou definici tohoto jevu podává prof. Kopecký, který uvádí: „jsou to akty takové, které sice formálně nejsou v rozporu s právními předpisy, ale jsou jinak nesprávné ve vztahu ke svým adresátům.“⁵⁹ Jak již název vypovídá, bude se jednat o vady věcné, které ovlivňují samotný předmět řízení, a zatímco formální stránku rozhodnutí nijak nezatěžují, nepříznivě se projeví na jeho obsahu. Výskyt těchto vad téměř vždy podmiňuje přítomnost takzvaného správního uvážení. Ačkoli není výslovně zakotveno v právních textech, lze správní uvážení popsat jako okolnost, kdy existence nebo vznik daných podmínek automaticky neznamená nástup jediného možného právního důsledku.⁶⁰ Ve zkratce řečeno, správní orgán si v určitých situacích může vybrat – samozřejmě v mezích zákona – jaké řešení (rozhodnutí) se mu v konkrétním případě zdá ideální. Pokud však nevybere optimální řešení, ať už je neúčelné, nevhodné či necitlivé, může vzniknout vada věcné nesprávnosti. V takovém případě není porušena zákonnost rozhodnutí ani není postižena samotná forma. Jedná se o chybu v obsahu, která ale může silně ovlivnit subjektivní práva adresáta. Správní uvážení není však jediná možnost, kdy věcné nesprávnosti vznikají. Velmi často k těmto vadám dochází i v případě, kdy správní orgán dostatečně nevyužil všechny prostředky k řádnému zjištění skutkového stavu věci, tedy nenaplnil zásadu materiální pravdy. O podobný případ se jedná, kdy správní orgán sice disponuje dostatečnými poznatky, ale tato zjištění nemají adekvátní podporu ve spise, tím pádem ani samotné rozhodnutí nemůže být věcně správné.⁶¹ Podle výše zmíněného by se mohlo zdát, že definice tohoto druhu vad

⁵⁷ CHMELÁŘ, Arnošt a Karel TYL (ed.). *Komentář k železničnímu zákonu* [online]. Praha: Československý Kompas, 1938 [cit. 2023-07-15]. Str. 613. Dostupné z: <https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:6a8213b2-75f1-4cad-b2c9-7215c197be12>

⁵⁸ HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-353-7, str. 94.

⁵⁹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9, str. 179.

⁶⁰ SKULOVÁ, Soňa. *Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3237-5, str. 15.

⁶¹ POTĚŠIL, Lukáš. Napadnutelná vadná správní rozhodnutí. *Právní rádce* [online]. 2006, roč. XIV, č. 12, str. 49-52 [cit. 2023-02-08]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravnicradce.ekonom.cz/c1-20014370-napadnutelna-vadna-spravni-rozhodnuti>

je poměrně přesná a jasně odděluje věcnou nesprávnost od jiných typů defektů správního rozhodnutí. V praxi tomu tak ale není a dochází prolínání především s nezákonností rozhodnutí. Jinak se na toto prolnutí dívá teorie a jinak praxe správního práva. Pohled teorie spočívá v představě, že tam, kde končí hranice správního uvážení, začíná nezákonnost rozhodnutí. Převedu toto obecné tvrzení do praxe a na příkladu správních deliktů bych rád ukázal, proč není toto rozdělení vhodné pro praktické využití a patří převážně do teoretické částí správního práva. Za jistých okolností by toto pojetí totiž znamenalo, že věcná nesprávnost může mít na subjektivní práva adresáta ještě větší dopad než nezákonnost, která se považuje za mnohem zásadnější vadu. Lze to dobře vidět na následujících dvou názorných situacích z oblasti správních deliktů. Příslušník Policie České republiky zastaví řidiče, který překročil povolenou rychlost v obci o méně než 20 km/h. Příslušný zákon v takovém případě dovoluje udělit pokutu v rozsahu 1500 až 2500 Kč. Pokud by příslušník sáhl po vrchní hranici, ačkoli by situace mohla nasvědčovat využití pokuty nižší, jedná se sice o věcně nesprávný akt, ale takový počin nebude mít na adresáta tak velký dopad, než kdyby výše pokuty byla například 4000 Kč, kde by se zcela jistě jednalo o akt nezákonný, jelikož by vybočil z mezí určených zákonem.⁶² V této situaci dává ono „jasné“ rozdělení mezi věcnou nesprávností a nezákonností smysl. Jsou však případy, kde rozsah spodní a horní hranice sankce může být v rámci i vyšších stovek milionů.⁶³ V takovém případě správní orgán udělí pokutu například padesát milionů korun českých, která je z právního hlediska sice v pořádku, ale není použita ve správné situaci, a tudíž je věcně nesprávná. Při porovnání obou těchto příkladů je dobře vidět podstata již výše zmíněná teze, že věcná nesprávnost může do práv adresáta zasáhnou mnohem hlouběji než nezákonnost.⁶⁴ Zde je ale nutno poznamenat, že na takovéto případy zákonodárce myslel a zavedl do správního řádu zásadu legitimního očekávání, § 2 odst. 4, která by z výše uvedené pokuty, kvůli její nepřiměřené výši, udělala tak či tak pokutu nezákonnou, takže se jedná především

⁶² § 125c odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) v posledním znění

⁶³ § 163 odst. 4 písm. a) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu v posledním znění

⁶⁴ RAJCHL, J. Význam vad správních úkonů. In: RAJCHL, Jiří (ed.) a kolektiv. *Správní řád: 10 let v akci*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-87975-57-2, str. 160-161.

o konstrukt vytvořený pro názornost. Závěrem je potřeba poukázat na stav správního řádu, kdy většina základních zásad je velmi obecně určena a často dochází ke smývání rozdílů mezi nezákonností a věcnou nesprávností.⁶⁵

2.5 Nezákonné správní rozhodnutí

Předposlední druh vady, který bych zde rád rozebral, se nazývá nezákonnost. V jisté míře byl již zmíněn v předešlé podkapitole s akcentem na rozdíly a podobnosti vůči věcné nesprávnosti rozhodnutí. To však není dostačující a je potřeba se na tento pojem podívat více z blízka. Tedy k samotné definici. Správní rozhodnutí nezákonné neboli protiprávní, dříve označované jako odvolatelné či měnitelné, se vyznačuje jasným rozparem se zákonem či jiným právním předpisem, ať už v rovině hmotněprávní či procesní.⁶⁶ Jak bylo zmíněno na začátku mé práce, veřejná moc, tedy samozřejmě i správní rozhodnutí, je vázána podmínkou zákonnosti, která v širším pojetí pochází především z Ústavy: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“⁶⁷ Užší pohled představuje zásada zákonnosti zakotvená ve správním řádu: „*Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“⁶⁸ Právě porušením těchto podmínek korektního výkonu veřejné správy dochází ke stavu, kdy lze správní rozhodnutí označit za nezákonné. Bohužel obecná formulace samotné zásady zákonnosti, která navíc koreluje s dalšími zásadami správního řízení, příliš nepřispívá ke spolehlivému určení nezákonného rozhodnutí, a proto se tato kategorie jaksi vymyká typickému dělení vad.⁶⁹ Tento fakt způsobuje, že v určitých případech musí zasáhnout soud a pomocí judikátů hranici mezi nezákonností a dalšími typy vad objasnit – např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. října 2013.⁷⁰ Je zapotřebí dodat, že konflikt s právní

⁶⁵ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4, str. 497.

⁶⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8, str. 128.

⁶⁷ Čl. 2 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky* v posledním znění

⁶⁸ § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

⁶⁹ POTĚŠIL, Lukáš. Napadnutelná vadná správní rozhodnutí. *Právní rádce* [online]. 2006, roč. XIV, č. 12, str. 49-52 [cit. 2023-08-05]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravniradce.ekonom.cz/c1-20014370-napadnutelna-vadna-spravni-rozhodnuti>

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. října 2013, č.j. 4 As 20/2013–72

úpravou nemusí být pouze se zákonem jako takovým. Tam, kde právní normy nestačí anebo se k dané situaci vůbec nevyjadřují, může být použita pro posouzení zákonnosti jakási správně právní praxe, která vychází z vnitřních předpisů, byla ustálena delší dobu před posuzovaným případem a je tedy pro správní orgán závazná.⁷¹ Nelze ani opomenout mezinárodní smlouvy, hlavně ty, které vychází z europeizace správního práva jednotlivých zemí EU, především tedy závazné smlouvy Evropského společenství. V některých případech podobnou funkci mají i pasáže konkrétních směrnic vydaných orgány Evropské unie. Ve zkratce lze říci, že kromě vnitrostátních předpisů musí zákonné správní rozhodnutí odpovídat i mezinárodním smlouvám obecně, především tedy komunitárnímu právu.⁷² Je nutno dodat, že zákonnost správního rozhodnutí se posuzuje podle právních předpisů účinných, v době, kdy bylo konkrétní rozhodnutí vydáno. Proto není důležité, jaká právní úprava byla účinná v moment, kdy se dané správní řízení zahájilo. Toto je ovšem obecné pravidlo a může tomu být jinak pouze v situacích, které určí zákon. Tento postup je i ve vzájemné shodě s judikaturou vrchního soudu: *„Rozhodnutí správního orgánu je zákonné, je-li vydáno v souladu se zákonem platným v době jeho vydání. Rozhodující není proto zákonná úprava v době zahájení řízení (podání žádosti), pokud to zákon výslovně nestanoví.“*⁷³ Jak bylo již výše zmíněno, k vadě nezákonnosti správního rozhodnutí může dojít v nesprávném postupu využití jednotlivých norem hmotného práva anebo pochybení v samotném průběhu správního řízení, tedy narušení správy procesního. V takovém případě jsou vzniklé vady nazývány procedurální. Takové vady je potřeba posoudit a rozhodnout, zda mají přímý dopad na zákonnost samotného rozhodnutí. Důležitost určení míry dopadu procedurálních vad na dané správní rozhodnutí se užije především v případě, kdy je rozhodnutí napadeno opravnými prostředky či posléze žalobou u správního soudu. Jak správní řád, tak správní řád soudní totiž umožňují patřičným správním orgánům reagovat pouze na takové procedurální vady, které měly přímý dopad na

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. srpna 2009, č. j. 5 Afs 73/2008–161

⁷² POTĚŠIL, Lukáš. Europeizace a evropské správní právo. *Časopis pro právní vědu a praxi* [online]. 2014, roč. 22, č. 3, str. 222-229 [cit. 2023-08-06]. ISSN 1210-9126. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5382/4470>

⁷³ Rozsudek vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 1995, sp. zn. 7 A 516/ 94-27

soulad či nesoulad rozhodnutí s právními předpisy.⁷⁴ Jako poslední bod v rámci nezákonných správních rozhodnutí bych rád dodal, že i v tomto případě, ačkoli se jedná o vadu velmi závažnou, stále platí institut presumpce správnosti. Tedy i zde se na dané rozhodnutí nahlíží jako na bezvadné a pojí se s ním i předem zamýšlené právní důsledky, až do chvíle, kdy jej příslušný orgán na základě zákonného postupu změní či zruší.⁷⁵ O tomto faktu svědčí i judikát Nejvyššího správního soudu z období první republiky, který uvádí: „*Ani nezákonnost rozhodnutí, ani podstatná vada řízení nebrání tomu, aby rozhodnutí, které zůstalo nenapadnuto včasným opravným prostředkem, vešlo v moc práva.*“⁷⁶ Toto tvrzení ale pozbyde správnosti u následující, poslední a bez pochyby nejzávažnější vady správního rozhodnutí, která se označuje jako nicotnost.

2.6 Nicotné správní rozhodnutí (nicotnost)

2.6.1 Obecné vymezení a kontext nicotnosti

Jako poslední bych rád popsal nicotnost (nicotné správní rozhodnutí). Jelikož se jedná o nejzávažnější a zároveň lehce atypickou vadu, kterou může být samotné rozhodnutí zatíženo, rád bych tuto skupinu více rozvedl a jednotlivé části rozebral podrobněji.

Nyní k samotnému pojmu. Pojem nicotnost jako takový vychází ze slova nicota, které označuje „*nebytí, neexistenci konkrétního jsoucna anebo nebytí vůbec*“.⁷⁷ Zde se sice jedná o neprávnickou definici se silnými filozofickými prvky, ale samotná podstata je zde dobře vidět a lze ji použít pro vysvětlení i v právním odvětví. Tedy pokud bych se měl zaměřit na striktně právní definici, je potřeba uvést, že se rozhodně nejedná o nový pojem. Již v období první republiky lze tento pojem objevit v mnoha publikacích různých autorů – převážně prof. Merkel a prof. Hoetzel. Dále se o tomto pojmu často zmiňovala judikatura, která mnohdy na

⁷⁴ § 76 odst. 1 písm. c zákona č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní* v posledním znění § 89 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 294.

⁷⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-353-7, str. 95.

⁷⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. prosince 1928, Boh. F. 13268/26

⁷⁷ *Ilustrovaný encyklopedický slovník*. Praha: Academia, 1981. Str. 666.

jednotlivé odborné práce odkazovala.⁷⁸ Ačkoli základy nicotnosti správního rozhodnutí sahají více než sto let nazpět, tehdejší zákonodárci se rozhodli tento pojem nezakotvit v dané právní úpravě. Tento fenomén pokračoval i v době socialistické, kdy pokračuje používání nicotnosti jakožto doktrinnálního pojmu.⁷⁹ Ani v porevolučním období však nebyla nicotnost zakotvena v pozitivně právní úpravě. K tomuto důležitému okamžiku došlo až s nástupem „nového“ správního s účinností k roku 2006.

2.6.2 Definice nicotnosti z pohledu správního práva

Nyní bych se už rád zaměřil na samotné vymezení nicotnosti z pohledu správního práva. Jak jsem uvedl na začátku druhé kapitoly, JUDr. Potěšil tvrdí, že dělení vad správních rozhodnutí není vždy stejné a často má každý autor na toto téma svůj individuální a osobitý pohled. V případě nicotnosti se však jedná o malé nuance a v hlavních bodech panuje jakási shoda. Největší rozdíl bývá v tom, z jakého úhlu pohledu je tematika nicotnosti rozebírána – historický kontext, nicotnost vs nezákonnost atd. Je tedy možné vybrat si z velkého množství definic, které, ačkoli mohou být odlišné, mají téměř vždy téměř totožnou podstatu. Dle mého názoru je tato jednotka, tedy alespoň v „moderním“ správním právu, způsobena právě oním přímým zakotvením v právní úpravě správního řádu. Jak lze tedy z pohledu správního práva definovat nicotnost? Velmi výstižně tento stav definuje rozsudek Nejvyššího správního soudu, který shrnuje podstatu nicotnosti a poskytuje legální definici jak z pohledu správního řádu, tak z pohledu správního řádu soudního. V daném judikátu se tedy uvádí: *„Nicotnost (někdy též označována jako nulita, paakt, absolutní zmatečnost, pseudorozhodnutí, non negotium, zdánlivý akt, pa-akt, právní nullum, neexistence, naprostá (absolutní) neplatnost, či dokonce procesní potrat) představuje specifickou kategorii vad správních rozhodnutí. Tyto vady jsou však vzhledem ke své povaze vadami nejzávažnějšími, nejtěžšími a rovněž i nezhojitelnými. Rozhodnutí, které jimi trpí je rozhodnutím nicotným. Nicotné rozhodnutí však není „běžným“ rozhodnutím nezákonným, nýbrž*

⁷⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn.: 16267/33 Boh. A 10748/1933

⁷⁹ LUKES, Zdeněk a kol. *Československé správní právo: obecná část* [online]. Praha: Panorama, 1981 [cit. 2023-08-08]. Str. 168. Dostupné z: <https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:380621dd-718d-42b0-801d-b535eb9d0e71>

„rozhodnutím“, které pro jeho vady vůbec nelze za veřejněmocenské rozhodnutí správního orgánu považovat, a které není s to vyvolat veřejnoprávní účinky.“⁸⁰ Ačkoli se jedná o opravdu vyčerpávající definici, jde o velmi chytře a účelně sestavený text, který zachycuje nejdůležitější „znaky“ stavu nicotnosti. Je nadmíru užitečné, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vyjmenoval různé označení pro samotné nicotné správní rozhodnutí. Jak jsem již řekl, publikace autorů se od sebe liší především v drobnostech, jako je například název samotného stavu nicotnosti. Název „paakt“ například používal především prof. Hoetzel, později prof. Průcha – i když v trochu jiném smyslu.⁸¹ Pojem „nulita“ – tedy latinský ekvivalent – je naopak běžně užíván v rámci slovenského správního práva – nejčastěji v rámci judikátů právních soudů.⁸² Je tedy vidět, že samotnou nicotnost lze vyjádřit velkým množstvím různých termínů, které na první pohled mají velmi málo společného. Je však potřeba tyto pojmy znát, vědět, v jakém kontextu byly užity, a nakládat s nimi zrovna tak jako se samotným institutem nicotnosti.

2.6.3 Právní důsledky nicotnosti správního rozhodnutí

V tomto momentu lze již pracovat s nicotností správního rozhodnutí jako s pojmem známým a je možné se zaměřit na přesný význam samotné nicotnosti. Z výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je patrné, že nicotnost vytváří velmi zvláštní právní stav. Ačkoli bylo dané správní rozhodnutí de facto vydáno, jak správní teorie, tak praxe na něj pohlíží, jako by nikdy nevzniklo. Takové rozhodnutí, které v konečném důsledku vlastně neexistuje, nemůže vyvolat jakékoli veřejnoprávní účinky či jakkoli zavazovat adresáty rozhodnutí. Na tento fakt poukazoval již prof. Havelka ve své práci z roku 1927, což jen potvrzuje dlouhý životní cyklus toho pojmu správního práva.⁸³ V takovém případě se tedy jedná o zásadu *quod nullum est, nullum product effectum*, což volně přeloženo znamená,

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. května 2008, č.j. 8 Afs 78/2006-85

⁸¹ HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná* [online]. Praha: Melantrich, 1934 [cit. 2023-08-09]. Str. 406. Dostupné z: <https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:f7dbe130-33bf-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0, str. 299.

⁸² Rozsudek Najvyššího súdu Slovenskej republiky ze dne 9. března 2010, sp. zn. 8 SŽo/ 225/ 2009

⁸³ HAVELKA, Jiří. *Nástin zásad správního řízení: (podle judikatury Nejvyššího správního soudu)*. Praha: Všetečka a spol., 1927, str. 91.

že to, co jest nulitní, nemůže způsobit žádné právní účinky.⁸⁴ Tento fakt přímo implikuje další velmi zajímavý atribut nicotnosti – vyjmutí z presumpce správnosti. U všech předchozích vad platilo, že do doby, kdy vadné správní rozhodnutí nebylo příslušným způsobem změněno či zrušeno, pohlíželo se na něj jako na bezvadné. Nicotné správní rozhodnutí však tuto výsadu pozbývá. Není žádný racionální důvod, proč by právní „nic“ mělo být považováno za správné. Ačkoli správní řád v paragrafu o nicotnosti – § 77 – tento jev přímo nerozebírá, pomocí logiky lze velmi lehce k tomuto závěru dospět. V právní praxi na absenci presumpce správnosti u nicotných rozhodnutí poukazuje převážně činnost správních soudů např. usnesení senátu NSS ze dne 12.3.2013.⁸⁵ V kontextu presumpce správnosti je potřeba uvést i velmi problematickou kolizi mezi nicotností správního rozhodnutí a institutu dobré víry. Dobrá víra je specifická právní situace, kdy jedna strana neví a ani vědět nemůže o právních nedostatcích svého jednání. A právě za takových okolností vznikají velmi často nejasnosti. V některých případech, jak budu rozebírat později, je nicotnost rozhodnutí naprosto jasná. Ale jsou určité situace, kdy je zapotřebí poměrně složité právní posouzení, které může v krajním případě ustanovit až judikatura soudu. V takové situaci je pro adresáta laika téměř nemožné správně určit, zda je rozhodnutí bezvadné, nicotné či trpí úplně jinou vadou. Může tedy jednat v rozporu s právem, aniž by si toho byl vědom. Toto potvrzuje například i náleží Ústavního soudu, který uvádí: *„Jen ztěží lze totiž požadovat po občanech, aby sami posoudili nulitu správního aktu, když tak neučinil ani kompetentní odvolací orgán veřejné správy. (...) V praxi však nemusí být nulita na prvý pohled zřejmá nebo nemusí být zřejmá všem zainteresovaným; na adresáta přitom dopadnou případné negativní důsledky takového správního aktu.“*⁸⁶ Tento fakt však zákonodárci a soudní soustavy naštěstí zohledňují. Pokud tedy adresát využívá oprávnění (například provozuje určitou činnost), které mu bylo uděleno na základě nicotného rozhodnutí, potenciální protiprávnost této činnosti je nutno posuzovat právě s ohledem na přítomnost či nepřítomnost dobré

⁸⁴ CAMPBELL BLACK, Henry. *Black's Law Dictionary*. Second Edition. The Lawbook Exchange, 1910. ISBN 978-1886363106, str. 985.

⁸⁵ Usnesení senátu Nejvyšší správní soud ze dne 12. března 2013 č.j. 7 As 100/2010-65

⁸⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 10. října 2002, sp. zn. III. ÚS 728/0

víry adresáta.⁸⁷ Jedná se o velmi složitou korelaci dvou právních termínů, která může způsobit nemalé zmatky a narušit hladký výkon veřejné správy. Už samotné určení, zda adresát jednal v dobré víře – tedy nevěděl a ani vědět nemohl o nicotnosti správního rozhodnutí – se mi zdá velmi komplikovaná a těžko zjištělná.

Nesmím opomenout poznamenat, že nicotnost jako taková se váže výhradně na výrokovou část správního rozhodnutí.⁸⁸ Jak již bylo probíráno výše, výroková část může obsahovat jeden či vícero odlišných výroků. Tento fakt se poté odráží v samotné nicotnosti rozhodnutí, která se může vázat na jeden nebo několik výroků. Z tohoto důvodu vzniká nutnost posoudit každý výrok nejen samostatně, ale také z pohledu vazeb jednotlivých výroků. Pokud se nicotnost váže pouze na jeden úsek výrokové části, hovoříme o takzvané částečné nicotnosti správního rozhodnutí. Nelze zapomenout ani na vedlejší ustanovení výroku. Pokud je daný výrok nicotný, pak je stejně pohlíženo i na patřičné vedlejší ustanovení.⁸⁹

2.6.4 Důvody nicotnosti

Vada nicotnosti správního rozhodnutí vytváří stav, kdy rozhodnutí, ačkoli „fyzicky“ existuje, pohlíží se na něj, jako by nikdy nebylo vydáno. Je tedy nulitní, tvoří takzvané právní nic a nemůže vytvářet jakékoli veřejnoprávní účinky či kohokoli zavazovat. Aby bylo však bylo možné o konkrétním rozhodnutí říci, že je nicotné, a ne vadné jiným způsobem, je zapotřebí vymezit a definovat defekty, které samotnou nicotnost vytvoří. Takovéto nedostatky správního rozhodnutí, které zakládají nicotnost a jsou klíčem k její identifikaci, nazýváme důvody nicotnosti.⁹⁰ Můžeme je nalézt ve správním řádu, § 77, kde lze nalézt jejich poměrně úzký výčet. Je to především z důvodu, že se jedná o nový institut, se kterým nemají správní orgány příliš mnoho zkušeností. Předpokládá se, že širší vymezení

⁸⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 372-374.

⁸⁸ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9, str. 181.

⁸⁹ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 297.

⁹⁰ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 417.

důvodů, avšak ne nad působnost zákona, náleží judikatuře správních soudů.⁹¹ Samotné důvody nicotnosti jsou ve správním řádu rozděleny, ačkoli se jedná spíše o dělení správní nauky, na speciální důvody a generální klauzuli.⁹² Speciální důvody jsou jasně daná pravidla, kdy lze správní rozhodnutí nepochybně označit za nicotné. Jedná se o většinu odst. 1 § 77: „*Nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným...*“ Tento odstavec uzavírá již zmíněná generální klauzule, která zní: „*anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu.*“ Tento dovětek znamená, že zákonodárce velmi chytře ponechal prostor především pro činnost správních soudů, které tak mohou pracovat s důvody vzniku nicotnosti v širším kontextu a nejsou tak svázány pouhým výčtem speciálních důvodů. Vše musí samozřejmě probíhat v působnosti zákona, aby soudní rozhodnutí nezapříčinilo vznik právní nejistoty.⁹³ Především v tomto odstavci je poměrně patrná inspirace německým správním právem, které institut nicotnosti dokázalo v právní úpravě zakotvit mnohem dříve než správní právo tuzemské.⁹⁴ Nyní bych se již rád zaměřil na samotné speciální důvody vzniku nicotnosti správního rozhodnutí. V § 77 odst.1 jsou výslovně zakotveny tři speciální důvody, které zapříčiňují vznik nicotnosti. Jedná se o absolutní věcnou nepříslušnost, zjevnou vnitřní rozpornost a právní či faktickou neuskutečnitelnost. Tedy od začátku:

- A. Absolutní věcná nepříslušnost – Tento důvod nicotnosti lze bezpečně identifikovat již v nálezech Nejvyššího správního soudu z období první republiky.⁹⁵ Jedná se tedy o „tradiční“ a tuzemské judikatuře dobře známou příčinu nicotnosti. Správní řád hovoří o jediné odchylce od tohoto

⁹¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0, str. 219.

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2018 čj. 2 As 183/2018-26

⁹³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0, str. 219.

⁹⁴ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 153.

⁹⁵ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 28. května 1921, Boh. A.861/21

speciálního důvodu: „*to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu*“.⁹⁶ Takové rozhodnutí je totiž správní naukou a judikaturou vyhodnoceno nikoli jako nicotné, ale jako nezákonné.⁹⁷ V případě, kdy se jedná o místní či funkční nepříslušnost, opět může být způsobena jen nezákonnost.⁹⁸

B. Zjevná vnitřní rozpornost – I v tomto případě se jedná o důvod nicotnosti, se kterým se lze setkat již v prvorepublikové judikatuře Nejvyššího správního soudu.⁹⁹ Tento speciální důvod nicotnosti tedy hovoří o stavu, kde je správní rozhodnutí nesmyslné, nesrozumitelné a neurčité. Takové rozhodnutí není možné realizovat a ani nelze určit, jak byly ovlivněny práva konkrétního adresáta. Z výše uvedené definice je patrné, že nicotnost se především váže na výrokovou část správního rozhodnutí. Tomuto faktu je potřeba věnovat zvýšenou pozornost právě i v případě zjevné vnitřní rozpornosti. Pokud by se jednalo o rozpor mezi obsahovými náležitostmi rozhodnutí, vzniknuvší defekt může být pouze v úrovni nezákonnosti. Samotná nicotnost je pak podmíněna vzájemným logickým rozporem výroků – pokud jich je vícero – či vnitřní rozporností v rámci jediného výroku. Pokud výroková část obsahuje i vedlejší ustanovení, které je v rozporu se samotným výrokem, tak i v takové situaci může vznikat defekt nicotnosti.¹⁰⁰

C. Právní či faktická neuskutečnitelnost – Jedná se o poslední správním řádem výslovně zachycený speciální důvod nicotnosti, který je opět českému správnímu právu velmi dobře znám a je možné jej dohledat v prvorepublikových judikátech.¹⁰¹ Je zapotřebí se na tyto defekty podívat separovaně. Nejdříve tedy právní neuskutečnitelnost rozhodnutí. Jedná se o poměrně široké vymezení, a ne každý odborník správního práva vidí jasné hranice toho defektu. Například prof. Hoetzel tvrdil: „*ne každá*

⁹⁶ § 77 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 1998 sp.zn 3 Cdon 1091/ 96

⁹⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 297.

⁹⁹ Nález Nejvyššího správního soudu Boh. A 11020/34

¹⁰⁰ FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 188-190.

¹⁰¹ Nález Nejvyššího správního soudu Boh. A 11329/ 34

nekorektnost právní zakládá naprostou neplatnost".¹⁰² Jak tedy lze právní neuskutečnitelnost definovat? Jak již samotný název napovídá, jedná se o rozhodnutí, jehož právní důsledky zakládají stav, který je v rozporu s platnou a účinnou právní úpravou. Samotné rozhodnutí je tedy neuskutečnitelné a neproveditelné. Nejčastějším příkladem tohoto závažného nedostatku je situace, kdy se rozhoduje o právním poměru neexistující osoby – myšleno samozřejmě z právního hlediska, občasně se používá termín non-subjekty. Nyní bych se zaměřil na faktickou neuskutečnitelnost. Jedná se o opravdu široký pojem a správná identifikace může vyžadovat experty z různých oborů. Zároveň je potřeba uvést, že faktická neuskutečnitelnost je zřídka jediný důvod nicotnosti. Velmi často bude rozhodnutí, které je zatížené faktickou neuskutečnitelností, i právně neproveditelné. Samotné posouzení z pohledu faktické uskutečnitelnosti je pak zapotřebí vykonávat v jasně daném časovém úseku, v rámci vztahu adresátů a rozhodnutí ale i faktu, zda správní orgán o případné faktické neuskutečnitelnosti mohl či nemohl vědět.¹⁰³

Na závěr této podkapitoly o nicotnosti bych chtěl uvést na pravou míru její význam a smysl. Nicotnost správního rozhodnutí, ačkoli z pohledu správního řádu téma nové, je pojem sahající téměř sto let nazpět po ose vývoje českého správního práva. Je to předmět tak široký, že nebylo cílem této části mé bakalářské práce vytvořit komplexní rozbor všech dílčích částí, které nicotnost obsahuje. Mojí snahou bylo sestavit přehled nejdůležitějších pojmů, které ale nezůstanou bez kontextu. Je zapotřebí uvést, že v tomto výčtu důležitých částí nicotnosti chybí proces zvaný řízení o prohlášení nicotnosti. Zařadil jsem tento postup do kapitoly o opravách vad, jelikož se jedná o definitivní prohlášení právního nic.

¹⁰² FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 165. Převzato z: HOETZEL, Jiří. *Slovník veřejného práva československého*. Svazek I. reprint původního vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2000. Str. 57.

¹⁰³ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, str. 151.

3 Způsoby oprav vad správních rozhodnutí

V poslední kapitole mé bakalářské práce bych se rád změřil na proces opravy vadných správních rozhodnutí. Hned na začátek bych chtěl uvést, že jsem se rozhodl zvolit jiný úhel pohledu na tuto tematiku než jiní autoři kvalifikačních prací na obdobné téma. Není mým cílem zde do hloubky probírat obecný postup opravy vadných rozhodnutí, ačkoli nastíním základní dělení opravných prostředků, ale rád bych se zaměřil na proces odstranění vadnosti u konkrétních defektů rozhodnutí. V celé této kapitole budu vycházet z pojmů a tezí, které jsem uvedl v dřívější části této práce.

3.1 Obecné vymezení opravných prostředků a jejich dělení

Nyní bych tedy nastínil základní informace o opravných prostředcích, které budu níže používat v rámci jednotlivých kapitol o opravě vadných rozhodnutí. Jak lze tedy definovat opravný prostředek? Doc. Skulová uvádí tuto definici: „*Tzv. opravnými prostředky ve správním řízení se rozumí souhrn procesních institutů vytvářejících právní režim tzv. přezkoumatelnosti správních rozhodnutí.*“¹⁰⁴ Samotné opravné prostředky jsou tedy přímým důsledkem zásady dvojinstančnosti řízení, která zajišťuje, že proti rozhodnutí správního orgánu lze podat například odvolání k instancně nadřazenému orgánu. Je však nutno dodat, že tato zásada neplatí vždy a i samotný správní řád připouští výjimky, kdy je zásada dvojinstančnosti prolomena.¹⁰⁵ Pomocí tedy jakých opravných prostředků lze správní rozhodnutí přezkoumat? Pokud se jedná o rozhodnutí, které ještě nenabylo právní moci, hovoříme o takzvaných řádných opravných prostředcích. Do této kategorie se řadí odvolání, rozklad, odpor a námítky v exekučním řízení. Pokud hovoříme o správním rozhodnutí, které již právní moci nabylo, lze uplatnit takzvané mimořádné opravné prostředky. Do této skupiny se řadí obnova řízení na žádost účastníka.¹⁰⁶ Na opravné prostředky se lze podívat ještě z jiného úhlu, kdy dochází k jejich dělení podle toho, zda jsou v dispozici adresáta či nikoli.

¹⁰⁴ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 263.

¹⁰⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 48.

¹⁰⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8, str. 148.

Adresát jako takový disponuje pouze výše zmíněnými „klasickými“ opravnými prostředky. Na druhé straně je správní orgán, který z moci úřední uplatňuje další postupy směřující k nápravě a přezkoumání konkrétního rozhodnutí. V tomto případě ale nehovoříme o opravných prostředcích jako takových, ale používá se pojem prostředky dozorčí. Do této skupiny spadá obnova řízení zahajovaná z úřední povinnosti a přezkumné řízení. Je nutno však dodat, že dělení na řádné a mimořádné opravné prostředky správní řád jako takový přímo neuvádí, takže je tento druh dělení potřeba dovodit ze správní nauky a judikatury správních soudů.¹⁰⁷ Nyní bych v krátkosti nastínil náležitosti jednotlivých opravných prostředků, o které se budu opírat v nadcházející podkapitole. Nejdříve tedy řádné opravné prostředky:

- A. Odvolání – Jedná se o první zmíněný opravný prostředek ve správním řádu, kterému je zároveň věnována největší pozornost. Nejdůležitější je hned první věta § 81, která stanoví, že účastník má právo proti rozhodnutí podat odvolání, pokud zákon nestanoví jinak.¹⁰⁸ Odvolání nelze podat v případě, kdy se účastník toho práva vzdal, pokud jej již jednou vzal zpět nebo by samotné odvolání mělo směřovat pouze proti odůvodnění rozhodnutí. Samotný správní orgán odvolání proti svému rozhodnutí užít nemůže. Odvolat se lze jak proti rozhodnutí, tak proti usnesení, pakliže zákon neurčí jinak. Pokud je odvolání podané včas, nese dva druhy účinků, pakliže zákon neurčí jinak.¹⁰⁹ První účinek se nazývá suspenzivní nebo odkladný, který odkládá právní moc a vykonatelnost rozhodnutí do doby, než je vyřízeno odvolací řízení. To je lehce problematické u rozhodnutí předběžně vykonatelných, kde je správní orgán povinen vyloučit odkladný účinek. Druhý účinek se nazývá devolutivní neboli rozvazovací, který znamená, že v momentě podání odvolání přechází rozhodovací právo na odvolací orgán. Toto neplatí pouze v případě, kdy dojde k užití takzvané

¹⁰⁷ SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 263-264.

¹⁰⁸ § 81 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹⁰⁹ SOVOVÁ, Olga. *Základy správního práva*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-297-3, str. 40.

autoremedury, kdy sám prvoinstanční orgán odvolání vyřídí. K takovému jevu může dojít pouze v případě, kdy je odvolání vyhověno v plném rozsahu a nejsou zároveň poškozena práva jiných účastníků či takou změnu odsouhlasili.¹¹⁰ Z odvolání musí být patrné, kdo jej podává, čeho se týká a čeho chce docílit.¹¹¹ Nesmí být opomenuto ani odůvodnění. Obecná lhůta odvolání je patnáct dní, kdy počátek spadá na první den po oznámení rozhodnutí.¹¹² Odvolání se podá k prvoinstančnímu orgánu, který, pokud nevyhoví autoremedurou, předá odvolání všem účastníkům řízení k vyjádření. Poté postoupí celý spis nadřízenému orgánu, který rozhodnutí zruší, potvrdí či změní.¹¹³

- B. Rozklad – V případě rozkladu se vlastně jedná o jakousi „vyšší“ formu odvolání, kde lze pozorovat velkou část společných znaků. Uplatňuje se v případě, kdy jako prvoinstanční orgán rozhodoval ústřední správní úřad, ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu. A protože v tomto případě není nadřízená instance, která by mohla v druhém stupni rozhodnout, ujme se této role ministr nebo vedoucí odlišného správního úřadu na základě podnětu rozkladové komise.¹¹⁴
- C. Odpor – Odpor se používá pouze proti specifické formě rozhodnutí, a to příkazu.¹¹⁵ Užije se především v situacích, kdy považuje správní orgán zjištění o skutkovém stavu věci za postačující. Odpor má oproti odvolání velmi odlišné účinky, které při včasné podání způsobí zrušení příkazu a pokračování řízení, jež často skončí vydáním rozhodnutí jako takového. Specifickým typem příkazu je příkaz na místě, který nelze odporem napadnout¹¹⁶

¹¹⁰ SKŮLOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 266-267.

¹¹¹ § 82 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹¹² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0, str. 248.

¹¹³ SOVOVÁ, Olga. *Základy správního práva*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-297-3, str. 43.

¹¹⁴ KINDL, Milan et al. *Základy správního práva*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-190-8, str. 202.

¹¹⁵ § 150 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹¹⁶ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 434.

- D. Námitky – Námitky jsou velmi zvláštní a úzce použitelný typ řádného opravného prostředku. Lze je uplatnit pouze při exekučním správním řízení a mohou být podány proti usnesení či jinému typu úkonu správního orgánu, kde není přípustné odvolání. Nemají devolutivní účinek, takže o námitkách rozhoduje daný exekuční správní orgán.¹¹⁷

Nyní k mimořádným opravným prostředkům, kam se řadí obnova řízení na návrh účastníka. Obnovit řízení lze v případě, kdy vyšly najevo nové důkazy či skutečnosti, které byly v době původního řízení neznámé nebo došlo ke zrušení či změně rozhodnutí, které bylo podkladem pro vydání rozhodnutí v řízení, jenž má být obnoveno. O obnovu může účastník žádat u libovolného orgánu, který v řízení rozhodoval, v době maximálně tří měsíců od okamžiku, kdy se o příčině pro obnovu dozvěděl. Pokud dojde k obnovení řízení, spadá tento nový proces pod orgán, který v původní řízení rozhodnul jako prvoinstanční. Vydané rozhodnutí plně nahradí rozhodnutí původní.¹¹⁸

Dozorčí prostředky dále rozvádět nebudu, jelikož budou podrobněji rozebírány v příslušných podkapitolách o opravě vad. Nyní již tedy ke konkrétním způsobům náprav vadných rozhodnutí.

3.2 Oprava formálně vadných rozhodnutí

Nejprve bych se zaměřil na nápravu nejméně závažných defektů správního rozhodnutí, a to zřejmé nesprávnosti. Tyto vady způsobují, že je rozhodnutí formálně vadné. Hned ze začátku je třeba poznamenat, že s příchodem „nového“ správního řádu se především způsob nápravy samotné zřejmé nesprávnosti dosti změnil. Pro porovnání uvádím odstavec ze „starého správního řádu, který o tomto procesu hovoří takto: „*Chyby v psaní, počtech a jiné zřejmé nesprávnosti v písemném vyhotovení rozhodnutí správní orgán kdykoliv i bez návrhu opraví a vyrozumí o tom účastníky řízení.*“¹¹⁹ Jak je vidět, v minulosti mohl správní orgán

¹¹⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 340.

¹¹⁸ SOVOVÁ, Olga. *Základy správního práva*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-297-3, str. 45-46.

¹¹⁹ § 47 odst. 6 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení v posledním znění

změnu tohoto typu provést téměř kdykoli a nebyl vázán žádným formálním postupem. Jediné, co stačilo k naplnění správnosti takového procesu, bylo vyrozumění účastníka. Takovýto stav správního řádu umožňoval neřízené zásahy do samotného dokumentu rozhodnutí, které nebylo možné napadnout opravnými prostředky. Z tohoto důvodu mi přijde velmi rozumný pokrok, který zákonodárce vykonal a v „novém“ správním řádu zakotvil toto: *„Opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí na požádání účastníka nebo z moci úřední usnesením provede správní orgán, který rozhodnutí vydal. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, vydá o tom správní orgán opravné rozhodnutí. Prvním úkonem správního orgánu ve věci opravy je vydání tohoto rozhodnutí. Právo podat odvolání proti opravnému usnesení anebo opravnému rozhodnutí má pouze účastník, který jím může být přímo dotčen.“*¹²⁰ Zákonodárce tedy proces opravy formálně vadných rozhodnutí upravil, vymezil jasné hranice samotného postupu a zabránil tak „libovolným“ zásahům do písemného vyhotovení rozhodnutí, které by mohly být vydávány za způsob odstranění zřejmých nesprávností. I přes tento značný pokrok je ale potřeba poukázat na fakt, že ani nynější postup opravy nelze přezkoumat před správním soudem, jelikož případné opravné usnesení není rozhodnutím ve smyslu § 65 soudního řádu správního – jinak je tomu však v případě, kdy bylo vydáno opravné rozhodnutí.¹²¹ A nyní již podrobněji k samotnému postupu nápravy. Výše zmíněný § 70 správního řádu – zákon č. 500/2004 Sb. – uvádí, že samotnou opravu písemného vyhotovení rozhodnutí provede správní orgán, který jej vydal. Učiní tak z úřední moci či na požádání účastníka. Provede tak kdykoli, tudíž jediné časové omezení je, zda správní orgán zřejmou nesprávnost zjistí. Samotná oprava se pak provádí diferenciovaně.¹²² Pokud se vada objeví ve výroku rozhodnutí, musí být odstraněna opravným rozhodnutím. Poněkud komplikovanější situace však nastane, pokud je potřeba provést opravu ve výroku usnesení. V tak specifickém případě se dokonce ani většina odborníků správního práva neshodne, jakou formu by taková oprava měla

¹²⁰ § 70 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹²¹ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4, str. 394.

¹²² PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 237.

mít. Například JUDr. Vedral lpí na dodržení stejné formy, tudíž by mělo být vydáno opravné usnesení. Pokud by se tak nestalo, mohl by vzniknout jakýsi „těžko definovatelný hybrid“.¹²³ Další autoři – například prof. Průcha – zastávají názor, že samotná úprava jasně udává nutnost vydat rozhodnutí, ačkoli se jedná o nelogický postup. Tedy po procesu opravy bude prvotní usnesení doplněno opravným rozhodnutím.¹²⁴ Podobný názor zastává i doc. Frumarová, která poukazuje na záměr zákonodárce jasně diferenciovat jednotlivé způsoby oprav. Z jejího pohledu tedy není klíčové, zda se jedná o rozhodnutí či usnesení, ale o to, zda byla zřejmou nesprávností postížena výroková část či nikoli.¹²⁵ Pokud se jedná o opravu mimo výrokovou část rozhodnutí, panuje již v rámci správní teorie shoda. V takovém případě se použije forma opravného usnesení, které však nemá hmotněprávní účinky a nelze jej tak napadnout žalobou u správního soudu, jak jsem uvedl výše.¹²⁶ V případě, kdy o opravu požádal účastník a správní orgán se rozhodl nevyhovět, není zapotřebí vydávat žádné rozhodnutí či usnesení, je ale nutné tento fakt účastníkovi sdělit a obeznámit ho s důvody, kvůli kterým se správní orgán rozhodl opravu neprovést.¹²⁷ Dále je potřeba dodat, že jak proti opravnému usnesení, tak rozhodnutí lze podat odvolání. Takový krok může však podniknout pouze účastník, kterého se konkrétní oprava přímo týká. Samotné odvolání může však směřovat pouze na změnu, která byla provedena opravou. Není tedy možné napadnout jiné otázky či další druhy správního rozhodnutí.¹²⁸ Právě tato možnost je dalším způsobem, jak zamezit nepatřičným zásahům ze strany správního orgánu do písemného vyhotovení rozhodnutí. Závěrem je potřeba dodat, že může nastat situace, kdy samotný „originál“ rozhodnutí, který je založen ve spisu, je bezvadný a pouze adresátovi byl doručen vadný stejnopis písemného rozhodnutí. Za těchto okolností není správní orgán povinen vydávat jakékoli opravné

¹²³ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-807-2731-664, str. 626.

¹²⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 238.

¹²⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 297.

¹²⁶ Usnesení krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. února 2007, čj. 51 Ca 14/2006-18

¹²⁷ VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-807-2731-664, str. 627.

¹²⁸ POTĚŠIL, Lukáš. Napadnutelná vadná správní rozhodnutí. *Právní rádce* [online]. 2006, roč. XIV, č. 12, str. 49-52 [cit. 2023-08-15]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravniрадce.ekonom.cz/c1-20014370-napadnutelna-vadna-spravni-rozhodnuti>

rozhodnutí či usnesení, pouze adresátovi zašle nově vyhotovený bezvadný stejnopis rozhodnutí.¹²⁹ Jak tedy z celé podkapitoly vychází, i oprava nejméně závažných vad může mít svá úskalí a patřičné náležitosti. Je správné, že zákonodárce tento institut při formování „nového“ správního řádu nenechal bez povšimnutí, o čemž svědčí i rozšíření rozsahu právní normy, která opravu formálně vadných rozhodnutí upravuje.

3.3 Oprava věcně nesprávných rozhodnutí (naříkatelných)

Jako další se chci zaměřit na nápravu vad, které způsobují věcnou nesprávnost správního rozhodnutí. Hned ze začátku je potřeba uvést, jakým způsobem se zahajuje náprava těchto defektů. Například v případě formálně vadných rozhodnutí může být opravný proces zahájen jak z moci úřední, tak na požádání účastníka. U věcně nesprávných rozhodnutí je však iniciace na straně adresáta, a to ve formě použití řádných opravných prostředků – odvolání, rozklad – proti vadnému rozhodnutí, které však není pravomocné.¹³⁰ Zde je ale zapotřebí upozornit na úskalí, alespoň z pohledu adresáta rozhodnutí, které současná česká správní úprava obsahuje. Pokud je tedy vadné rozhodnutí napadeno a započalo odvolací řízení (či řízení o rozkladu), správní orgán má povinnost prověřit soulad rozhodnutí s právními předpisy v plném rozsahu. Avšak věcnou správnost posuzuje pouze v té míře, jakou vymezil adresát v odvolání za pomoci svých námitek. Výjimka z tohoto pravidla je přípustná pouze tehdy, kdy tak vyžaduje veřejný zájem¹³¹ Opět se zde jedná o změnu, ačkoli trochu jiným směrem, kterou přinesl „nový“ správní řád. V původním správním řádu – účinný od 1.1.1968 – totiž byla zakotvena následující věta: „*Odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v celém rozsahu; je-li to nutné, dosavadní řízení doplní, popřípadě zjištěné vady odstraní.*“¹³² Nebylo zde zakotveno žádné dvojí posouzení z hlediska zákonnosti a věcné správnosti, jako je tomu dnes. Je tedy vidět, že starší právní úprava nechala celý proces prověření jak z pohledu zákonnosti, tak věcné

¹²⁹ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 374.

¹³⁰ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9, str. 179.

¹³¹ § 89 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹³² § 59 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., *o správním řízení*

správnosti na správním orgánu. Nynější správní řád však zakotvuje postup jiný, který ponechává vymezení velké části rozsahu odvolacího řízení v rukou účastníka. I zde je přítomna malá výjimka, kdy správní orgán sám přezkoumává jisté skutečnosti bez ohledu na obsah odvolání. Jedná se především o základní zásady správního řízení.¹³³ Poslední bod, který bych rád v rámci opravy věcně nesprávných rozhodnutí zmínil, je soudní přezkum správních rozhodnutí. Ačkoli striktně podle právní úpravy se v rámci správního soudnictví věcná správnost rozhodnutí neposuzuje, není tomu vždy tak.¹³⁴ V rámci české právní úpravy totiž velmi často hranice mezi nezákonností a věcnou nesprávností mizí. Jak jsem v kapitole o vadách uvedl, věcnou nesprávnost rozhodnutí zakládá především špatné užití správního uvážení. Tento institut samotný je omezen a upraven některými základními zásadami správního řízení – např. zásada vázanosti účelem.¹³⁵ To znamená, že pokud dochází k porušení základních zásad správního řízení, které mají oporu v legalitě, dochází ke vzniku nezákonného stavu.¹³⁶ Celé toto pojednání tedy poukazuje na fakt, že na věcnou nesprávnost je často pohlíženo jako na druh nezákonnosti a lze tedy takové rozhodnutí přezkoumat před správním soudem.

3.4 Oprava vad nezákonných

Nyní bych se rád zaměřil na nejzávažnější „časem zhojitelný“ druh vady, a to nezákonnost. V tomto případě může k nápravě dojít jak z moci úřední, tak na návrh účastníka. Účastník na nezákonnost nepravomocného rozhodnutí může upozornit pomocí řádného opravného prostředku – například odvoláním. V tomto případě ale nebude zkoumání odvolacího orgánu svázáno uplatněnými námitkami účastníka. Samotný orgán posoudí konkrétní rozhodnutí i celé předchozí řízení z pohledu zákonnosti na základě úřední povinnosti.¹³⁷ Pokud již dané správní

¹³³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. února 2008, čj. 2 As 56/2007–71

¹³⁴ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, str. 147.

¹³⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 293.

¹³⁶ SKULOVÁ, Soňa. Úvahy nad institutem rozkladu jako prostředku ochrany práv. In: *Kolegiální orgány ve veřejné správě: sborník z mezinárodní konference* [online]. Eds. Petra Zdražilová a Alena Kliková. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, c2013, str. 33-43 [cit. 2023-08-18]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/kolegialni_organy/kolegialni_organy.pdf

¹³⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8, str. 129.

rozhodnutí nabylo právní moci, je možné se obrátit na správní soud a podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. Je však nutné respektovat princip subsidiarity, který poukazuje na to, že před podáním žaloby ke správnímu soudu je zapotřebí nejdříve využít řádné opravné prostředky.¹³⁸ Zároveň je možné zahájit přezkumné řízení. To se však neodvívá od vůle účastníka, který sice může k takovému úkonu dát podnět, ale samotné zahájení náleží pouze správnímu orgánu, který tak činí z moci úřední.¹³⁹ Je potřeba poukázat na možné komplikace v situaci, kdy došlo k nápravě pravomocného nezákonného rozhodnutí. V takovém případě může nastat střet zásady zákonnosti s dalšími zásadami jako je ochrana práv nabytých v dobré víře. Uvedu příklad. Správní orgán zahájil řízení a narazil na správní rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právní úpravou. Avšak účastník řízení již využívá práva na základě daného rozhodnutí a činí tak v dobré víře. Pokud správní orgán sezná, že změnou či zrušením takového rozhodnutí by nastala tomuto účastníkovi neúměrná újma, tak takové řízení zastaví.¹⁴⁰ Jedná se však o poměrně komplikovanou situaci, jelikož důvodem pro zastavení přezkumného řízení je samotný rozsah újmy, která by zrušením či změněním daného rozhodnutí vznikla účastníkům, již využívají práva z rozhodnutí v dobré víře. Definovat přesný rozsah zásahu do těchto práv bývá poměrně složité, a proto jsou na správní orgán kladeny vysoké nároky především v podání dostatečného odůvodnění při zastavení přezkumného řízení. Takovýto požadavek pramení především ze soudní judikatury.¹⁴¹ Závěrem této podkapitoly bych rád jen dodal, že nezákonnost správního rozhodnutí může ve být speciálních případech napravena i mimo řízení před správním soudem. Jedná se především o situace, kdy správní orgán rozhodl například o sporu či jiné právní věci. Za těchto okolností může být takový případ projednán i v rámci občanského soudního řízení.¹⁴²

¹³⁸ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9, str. 178-179.

¹³⁹ § 94 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

¹⁴⁰ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 295.

¹⁴¹ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 586.

¹⁴² § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád* v posledním znění

3.5 Oprava vad nicotných – řízení o prohlášení nicotnosti

V poslední části kapitoly o nápravách vadných rozhodnutí bych rád rozebral způsob zhojení nicotnosti. A hned v úvodu musím říci, že to není možné. Nicotné rozhodnutí je de facto právní nic a tento defekt nejde tedy ani působením času zhojit či napravit. Proto se musím přiznat, že název této podkapitoly je pouze důsledek formalistického lpění na stejnosti poslední části mé práce. Nyní bych se tedy zaměřil na otázku, co s nicotným rozhodnutím dělat a jak tento stav řešit. Velmi výstižně to ve své práci uvádí JUDr. Potěšil, který říká: „*Nicotnost se totiž vyřeší sama, prostřednictvím své podstaty. Ostatně, striktně vzato, není co řešit. Nicotné správní rozhodnutí neexistuje a nikoho nezavazuje, a to ani správní orgány a ani adresáty správní činnosti.*“¹⁴³ Jak ale za hned posléze dodává, není to tak úplně pravda. To, že by samotné rozhodnutí mohlo nějak zasáhnout do právních poměrů adresátů, není totiž problém, protože z definice nic takového nicotné rozhodnutí způsobit nemůže. Nebezpečí tkví v tom, že někdo z adresátů se může cítit nulitním rozhodnutím zavázán, ačkoli tomu tak není.¹⁴⁴ Vzniká tedy potřeba nastatou situaci řešit, aby nedošlo k porušení právní jistoty. Právě z tohoto důvodu je i ve správním řádu zachycen institut řízení o prohlášení nicotnosti, který tento stav správního rozhodnutí bude deklarovat a vyloučí tak jakékoli spekulace o závaznosti daného rozhodnutí.¹⁴⁵ Tedy k samotnému řízení. Není možné, aby bylo zahájeno na návrh účastníka, což částečně snižuje význam tohoto řízení. Tato pravomoc přísluší výlučně správním orgánům, které tak vykonávají z moci úřední. V podstatě se tedy jedná o druh dozorčího prostředku. Je velmi praktické, že nicotnost lze prohlásit kdykoli a správní řád nezatěžuje tento proces žádnými lhůtami, což odpovídá definici, že nicotnost je časem nezhojitelná.¹⁴⁶ Jak správní řád uvádí, každý z účastníku řízení, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno, a dále jejich právní zástupci či osoby uvedené v písemném vyhotovení rozhodnutí mohou podat podnět správnímu orgánu na prohlášení o nicotnosti.¹⁴⁷ Správní orgán se

¹⁴³ POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7, str. 168.

¹⁴⁴ HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1, str. 148.

¹⁴⁵ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 422.

¹⁴⁶ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 299.

¹⁴⁷ § 77 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

tímto podnětem musí zabývat, neznamená to ovšem, že řízení musí zahájit a záleží zcela na jeho posouzení, zda podnět shledá důvodným.¹⁴⁸ Je nutné říci, že tímto způsobem může na nicotnost poukázat i jakýkoli jiný správní orgán. Stejně tak může učinit i jiný orgán veřejné moci obecně. Pokud správní orgán podnět obdržel, postupuje podle obecných ustanovení o postupu před zahájením řízení.¹⁴⁹ Nadřízený orgán – tedy nadřízený vůči orgánu, co původní rozhodnutí vydal – má v dikci jak vyřízení podnětu, ale i případné řízení o prohlášení nicotnosti.¹⁵⁰ Pokud nadřízený orgán shledá, že mohlo skutečně dojít k nicotnosti rozhodnutí, zahájí z moci úřední řízení o prohlášení nicotnosti. Účastníci jsou stejní jako v původním řízení a mají i totožné postavení.¹⁵¹ Pokud správní orgán zjistí skutečnou nicotnost rozhodnutí, vydá rozhodnutí, které má deklaratorní povahu a působí tedy *ex tunc* neboli od samého počátku, tudíž dané rozhodnutí bylo nulitní od doby svého vzniku. Není zde proto použit termín zrušení rozhodnutí, ale pouhé autoritativní deklarování jeho neexistence. Proti takovému rozhodnutí je vyloučeno odvolání.¹⁵² Po novelizaci správního řádu, kterou provedl zákon č. 183/2017 byla zrušena takzvaná dělená pravomoc deklarace nicotnosti a v nynější právní úpravě má správní orgán prohlašovat nicotnost z jakéhokoli zákonného důvodu. Až v situaci, kdy by správní orgán podnětu prohlášení o nicotnosti nevyhověl, bylo by prohlášení svěřeno soudu.¹⁵³ Už tedy neplatí poměrně nelogický konstrukt, kdy nadřízený správní orgán mohl nicotnost prohlašovat pouze v případě věcné nepříslušnosti a zbytek náležel soudu. A to je jistě krok dobrým směrem.

¹⁴⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7, str. 248.

¹⁴⁹ FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 424.

¹⁵⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 255.

¹⁵¹ FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6, str. 300.

¹⁵² FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6, str. 424.

¹⁵³ PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8, str. 255.

Závěr

Cílem této práce bylo vymezit a popsat jednotlivé druhy vad správních rozhodnutí, zaměřit se na jejich vznik a definovat, jaké mohou mít následky. První část své práce jsem věnoval nastínění správního rozhodnutí, jeho hlavních obsahových částí a vlastností. Z pohledu zdrojů nebyl v této kapitole žádný problém, jelikož se jedná o často rozebírané téma a je mnoho přínosných knih, periodik či judikatur, které toto téma zachycují. Jistý problém však nastal při vymezování definičního rámce. Ačkoli správní rozhodnutí má v aktuálně platném správní řádu zakotvení, nejedná se o jednoznačně vymezený pojem. Pro čtenáře laika je tedy poměrně složité se zorientovat, kdy je správní rozhodnutí míněno v pojetí širším či užším. Snad by v budoucnu bylo záhodno tyto nejasnosti napravit a jasně definovat, v jakých případech se užívá pojetí širší a v jakých případech pojetí užší. Přestože se tento fakt přímo netýká mé práce, nelze neupozornit na stav zakotvení správního aktu v české právní úpravě. Není totiž žádné, a tak se správní akt musí spokojit s doktrinárním dovozováním a vymezením za pomoci judikatury. I toto je velmi matoucí a jistě by jasné vymezení přispělo k lepší přehlednosti správního řádu a dalších pramenů správního práva. U následujících dvou kapitol bych vyvodil závěry naráz, jelikož podstata mé práce tomu nasvědčuje. Pokud bych se podíval na formálně vadná rozhodnutí a jejich nápravu, je potřeba zajisté pochválit krok zákonodárce, který v „novém“ správním řádu zakotvil pro opravu těchto vad formální proces, jenž do té doby neexistoval. Domnívám se, že jsou zde ale stále jisté mezery, které by mohly být odstraněny. Především se jedná o nejasné vymezení postupu při odstraňování zřejmé nesprávnosti ve výroku usnesení. Zde spatřuji prostor pro budoucí změnu. V případě věcně nesprávných rozhodnutí a způsobu nápravy bych hodnotil negativně především změnu, kdy nový správní řád převedl zodpovědnost za rozsah odvolacího řízení z pohledu věcné správnosti na adresáta. Musím se přiznat, ačkoli jsem usilovně pátral, že tuto změnu nechápu a upřednostňoval bych stav, jenž byl zakotven ve starém správním řádu. Nezákonnost rozhodnutí a způsob nápravy mně osobně dával největší smysl. Přezkoumání rozhodnutí lze provést jak z moci úřední, tak z iniciativy účastníka, což mi přijde logické a velmi dobře vymyšlené. Zároveň mi přijde vhodné, že při přezkumném řízení se počítá s institutem dobré víry a neruší se žádné nezákonné rozhodnutí, především v případě, kdy by došlo k větší škodě než užítku. Jako

poslední bych rád shrnul situaci ohledně nicotnosti a její „nápravy“. Zde je potřeba upozornit na stav, kdy ve správním řádu je sice institut nicotnosti zakotven, ale neobsahuje definici samotné nicotnosti. Je potřeba tedy toto vymezení dovozovat pomocí správní nauky a judikatury, což považuji za nešťastné a vidím zde možnost ke zlepšení. U „oprav“ nicotných aktů bych rád poukázal na pozitivní aspekt změny v právní úpravě, která zbořila dělenou deklaraci nicotnosti, takže nyní může správní orgán prohlašovat nicotnost z jakékoli zákonného důvodu. Opět malou výtku bych měl v rámci samotného řízení o prohlašování nicotnosti, které není v dispozici adresáta nicotného aktu. Může pouze podat podnět, což není ideální stav.

Úplným závěrem bych rád shrnul tuto bakalářskou práci. Nyní, po jejím dokončení, musím konstatovat, že vady správních rozhodnutí a způsoby jejich náprav je téma poměrně složité, především díky nejasnému vymezení jednotlivých druhů vad, které se vzájemně prolínají. Jsem ale rád, že jsem takovéto téma zpracoval a budu tedy připraven identifikovat jednotlivé vady ve správních rozhodnutích a eventuelně i vědět, jak s nimi naložit.

Seznam použité literatury

Monografie

CAMPBELL BLACK, Henry. *Black's Law Dictionary*. Second Edition. The Lawbook Exchange, 1910. ISBN 978-1886363106.

FIALA, Zdeněk et. al. *Správní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-797-6.

FRUMAROVÁ, Kateřina. *Nicotnost správního rozhodnutí*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-056-7.

FRUMAROVÁ, Kateřina et al. *Správní právo procesní*. Praha: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-827-6.

HAVELKA, Jiří. *Nástin zásad správního řízení: (podle judikatury Nejvyššího správního soudu)*. Praha: Všetečka a spol., 1927.

HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Právní slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.

HENDRYCH, Dušan a kolektiv. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.

HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-353-7.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-365-0.

JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4.

KINDL, Milan et al. *Základy správního práva*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-190-8.

KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-727-9.

POTĚŠIL, Lukáš. *Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7830-7.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0.

PRŮCHA, Petr. *Správní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.7.2017. Praha: Leges, 2017. Glosátor. ISBN 978-80-7502-202-8.

RAJCHL, Jiří (ed.) a kolektiv. *Správní řád: 10 let v akci*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-87975-57-2.

SKULOVÁ, Soňa a kolektiv. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6.

SKULOVÁ, Soňa. *Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3237-5.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-807478-002-8.

SOVOVÁ, Olga. *Základy správního práva*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-297-3.

VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. ISBN 978-807-2731-664.

Ilustrovaný encyklopedický slovník. Praha: Academia, 1981.

Zákonná úprava

Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky* v posledním znění

Zákon č. 99/1963 Sb. *občanský soudní řád* v posledním znění

Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění

Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní* v posledním znění

Zákon č. 71/1967 Sb., *o správním řízení (správní řád)* v posledním znění

Zákon č. 361/2000 Sb., *o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)* v posledním znění

Zákon č. 256/ 2004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu* v posledním znění

Vládní nařízení č. 20/1955, *o řízení ve věcech správních (správní řád)* v posledním znění

Webové stránky a elektronické zdroje

HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná* [online]. Praha: Melantrich, 1934 [cit. 2023-08-09]. Dostupné z:

<https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:f7dbe130-33bf-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>

CHMELÁŘ, Arnošt a Karel TYL (ed.). *Komentář k železničnímu zákonu* [online]. Praha: Československý Kompas, 1938 [cit. 2023-07-15]. Dostupné z: <https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:6a8213b2-75f1-4cad-b2c9-7215c197be12>

KOPECKÝ, Martin. Význam materiální právní moci a rei iudicatae v právu správním. *Právník* [online]. 2016, roč. 155, č. 10, str. 843-862 [cit. 2023-07-15]. ISSN 0324-7007. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2016/10/04.Kopeck%C3%BD_10_2016.pdf

LUKEŠ, Zdeněk a kol. *Československé správní právo: obecná část* [online]. Praha: Panorama, 1981 [cit. 2023-08-08]. Dostupné z: <https://digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:380621dd-718d-42b0-801d-b535eb9d0e71>

POTĚŠIL, Lukáš. Europeizace a evropské správní právo. *Časopis pro právní vědu a praxi* [online]. 2014, roč. 22, č. 3, str. 222-229 [cit. 2023-08-06]. ISSN 1210-9126. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5382/4470>

POTĚŠIL, Lukáš. Napadnutelná vadná správní rozhodnutí. *Právní rádce* [online]. 2006, roč. XIV, č. 12, str. 49-52 [cit. 2023-02-08]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravnicradce.ekonom.cz/c1-20014370-napadnutelna-vadna-spravni-rozhodnuti>

SKULOVÁ, Soňa. Úvahy nad institutem rozkladu jako prostředku ochrany práv. In: *Kolegiální orgány ve veřejné správě: sborník z mezinárodní konference* [online]. Eds. Petra Zdražilová a Alena Kliková. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, c2013, str. 33-43 [cit. 2023-08-18]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/kolegialni_organy/kolegialni_organy.pdf

VEDRAL, Josef. K pojetí rozhodnutí správního orgánu ve správním řádu a soudním řádu správním. *Správní právo* [online]. 2012, roč. XLV, č. 1-2 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/k-pojeti-rozhodnuti-spravniho-organu-ve-spravnim-radu-a-soudnim-radu-spravnim.aspx>

Hodnotící zpráva k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hl. m. Prahy za období 2020-2022. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-08-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnotici-zprava-k-vysledkum-kontrol-vykonu-prenesene-a-samostatne-pusobnosti-sverene-organum-obci-kraju-a-hl-m-prahy-za-obdobi-2020-2022.aspx>

Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 10. října 2002, sp. zn. III. ÚS 728/01

Nález Ústavního soudu ze dne 11. března 2003 sp. zn. II. ÚS 237/02

Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 28. května 1921, Boh. A.861/21

Nález Nejvyššího správního soudu Boh. A 11020/34

Nález Nejvyššího správního soudu Boh. A 11329/ 34

Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28. srpna 2002. IV. ÚS 233/02

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. prosince 1928, Boh. F. 13268/26

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 16267/33 Boh. A 10748/1933

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 13502/36, Boh. A 12462/1936

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. září 2003, č. j. 7 A 547/2002–24

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. února 2008, č. j. 2 As 56/2007–71

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. května 2008, č. j. 8 Afs 78/2006–74

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. května 2008, č. j. 8 Afs 78/2006-85

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. srpna 2009, č. j. 5 Afs 73/2008–161

Rozsudek Najvyššího súdu Slovenskej republiky ze dne 9. března 2010, sp. zn. 8 SŽo/ 225/ 2009

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2012, č. j. 4 Ads 176/2011–129

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. ledna 2013, č. j. 7 Afs 83/2012–32

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. října 2013, č. j. 4 As 20/2013–72

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. dubna 2016, č. j. 9 As 242/2015–55

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. srpna 2016, č. j. 2 As 39/2016–51

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2018, č. j. 2 As 183/2018–26

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 1998, sp. zn. 3 Cdon 1091/ 96

Rozsudek vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 1995, sp. zn. 7 A 516/ 94-27

Rozsudek vrchního soudu v Praze ze dne 2. dubna 1997, sp. zn. 5 A 103/1996

Usnesení senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. března 2013, č. j. 7 As 100/2010-65

Usnesení Krajského soudu v Hradě Králové ze dne 28. února 2007, č. j. 51 Ca 14/2006-18